

JÄMSTÄLLDHETS
MYNDIGHETEN

2025:19

TYSTNADENS PRIS

Kartläggning av mäns utsatthet för våld i nära relationer

Pekingplattformen+30

Pekingplattformen fyller 30 år 2025. Denna globala handlingsplan för jämställdhet antogs av 189 länder under FN:s fjärde kvinnokonferens i Peking 1995. Pekingplattformen innehåller tolv prioriterade områden, som anses avgörande för att uppnå jämställdhet.

FN:s medlemsstater rapporterar genomförandet av Pekingplattformen vart femte år till UN Women. Sedan 2020 följs de tolv områdena upp tillsammans med målen i Agenda 2030 och har samman-förts i följande sex kluster:

1. Inkluderande ekonomier och anständigt arbete
2. Fattigdomsbekämpning, sociala skyddsnät och välfärdstjänster
3. Frihet från våld, stigma och stereotyper
4. Deltagande, ansvarsutkrävande och jämställda institutioner
5. Fredliga och inkluderande samhällen
6. Jämställdhet i klimatarbete och miljömässig hållbarhet

Arbetet för att uppnå målen för den svenska jämställdhetspolitiken tar avstamp i kvinnokonventionen (CEDAW), Pekingplattformen och Agenda 2030. Denna rapport berör del av kluster 3.

Jämställdhetsmyndigheten

Göteborg, september 2025

Rapport 2025:19

Dnr: 25/00177

Omslagsfoto: Stina Gränfors

Har du frågor om denna publikation, kontakta:

Maria Björsson

Telefon 031-392 91 32

Innehåll

Förord	4
Sammanfattning	5
Bakgrund.....	10
Uppdrag.....	10
Ett område med kunskapsluckor	10
Utgångspunkter	10
Genomförande.....	12
Uppdragets syfte	12
Metoder för datainsamling.....	12
Kunskaps- och erfarenhetsutbyte.....	15
Resultat	16
Utbredd utsatthet för våld i nära relation	16
Anmälda misshandelsfall och anmälningar av grov fridskränkning	17
Psykiskt våld	18
Sexuellt våld.....	18
Materiellt våld.....	19
Dödligt våld.....	20
Socialstyrelsens skade- och dödsfallsutredningar	20
Folkhälsomyndighetens nationella folkhälsoenkät – hälsa på lika villkor (HLV)....	21
Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) – Stödlinjen för män	21
Sveriges kommuner och regioners (SKR) projekt SU-kvinnofrid	22
Folkhälsomyndighetens nationella enkätundersökning om ungas hälsa, relationer och sexliv, UngKab23.....	23
Beskrivning av mäns våldsutsatthet för våld i nära relationer i undersökningar .	24
Män som själva utövar våld och svåra gränsdragningar gör bilden komplex	26
Tillgängliga insatser för våldsutsatta män i nära relationer	29
Behov av insatser riktade till män som har utsatts för våld i nära relationer	30
Insatser riktade till män som riskerar att utsättas för våld i nära relationer	32
Analys och slutsatser	37
Våld, normer och skadlig maskulinitet	37
Jämställdhet och våld.....	38
Mäns organisering och arbetet mot skadliga maskulinitetsnormer och våld	39
Våldsförebyggande arbete	40
Riktade insatser	41
Särskilt utsatta grupper.....	41
Rekommendationer	42
Referenser	44
Förteckning av organisationer som representerar olika grupper av män	48
Bilaga: Samverkan och beroenden	49
English summary	50

FÖRORD

Män och pojkar som utsätts för våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck måste få det stöd och skydd de har rätt till. Det handlar om mänskliga rättigheter.

Vår rapport visar att många män saknar någon att prata med och lider av ensamheten. Män har sämre hälsa och är överrepresenterade i självmordsstatistiken i jämförelse med kvinnor, men alltför få söker hjälp i tid.

Tillsammans kan vi motverka skadliga maskulinitetsnormer så att pojkar och män lär sig att sätta ord på känslor, vågar visa sig sårbara och berätta om sin våldsutsatthet. På så sätt kan de få det stöd och skydd de är i behov av och har rätt till.

I vår rapport visar resultaten att de män som söker stöd får detta och är nöjda med de insatser som ges.

Pojkar gynnas precis som flickor av att växa upp i ett jämställt samhälle, där kvinnor och män har samma makt att forma samhället och sina egna liv. Vi behöver tidiga förebyggande insatser där pojkar lär sig att sätta ord på sina känslor och visa känslor, sårbarhet samt hänsyn. Det bidrar till att män blir delaktiga och tar ansvar för att främja jämställdhet, god hälsa och motverka våld. I det här arbetet är det viktigt att den majoritet av männen som fördömer våld och står upp för det jämställda samhället kliver fram och är goda förebilder.

Mäns våldsutsatthet behöver uppmärksammas ytterligare och samhällets resurser behöver göras tillgängliga för alla. Det gäller inte minst särskilt utsatta grupper som hbtqi-personer, män med funktionsnedsättning, äldre män eller män som är utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck. Jämställdheten gäller alla som bor i Sverige.

*Lise Tamm,
Generaldirektör, Jämställdhetsmyndigheten*

SAMMANFATTNING

Den här rapporten analyserar behovet av insatser för män som har utsatts för våld eller riskerar att utsättas för våld i nära relationer. I rapporten presenterar vi förekomsten av mäns våldsutsatthet i nära relationer. Vi föreslår insatser riktade till målgruppen och berörda yrkesgrupper samt insatser för framtida kunskapsutveckling.

Jämställdhetsmyndigheten har i regleringsbrev för 2023 fått i uppdrag att ”kartlägga förekomsten av mäns utsatthet för våld i nära relationer samt göra en analys av behovet av olika insatser, till exempel skyddat boende, riktade till män som har utsatts för, eller riskerar att utsättas för, våld i nära relationer”.¹ Mäns utsatthet för våld i nära relationer är ett relativt outforskat område. Det saknas således fördjupad kunskap om deras behov av och tillgång till stöd och skydd. Det saknas också fördjupad kunskap om hur samhället kan försöka förebygga att män riskerar att utsättas för våld i nära relationer. 11,7 procent av männen i åldrarna 16 till 84 år blev utsatta för våld i en nära relation under 2022, enligt vad män uppger i en undersökning av Brottsförebyggande rådet (Brå).² Män som är utsatta för våld i nära relationer blir framför allt utsatta för psykiskt våld,³ men även exempelvis fysiskt våld och sexuellt våld förekommer. När män utsätts för sexuellt våld sker det framför allt i samkönade relationer.⁴ I arbetet har Jämställdhetsmyndigheten använt olika metoder för datainsamling. För att kartlägga förekomst har vi använt oss av befintliga källor, i första hand från Brottsförebyggande rådet (Brå). Vi har sammanställt en kunskapsöversikt med fokus på våldsutsatta mäns erfarenheter, perspektiv och insatser. Vi har också genomfört en intervjustudie med våldsutsatta män, samt intervjuer med yrkesverksamma som möter våldsutsatta män.

Män som grupp är heterogen. Det är därför viktigt att se i vilken kontext våld mot män i nära relationer utövas. Till exempel utsätts vissa pojkar och unga män för hedersrelaterat våld och förtryck, men det kan vara svårt att upptäcka det då de även kan vara utövare av våld. Ett annat exempel är att män i samkönade relationer utsätts för en hög grad av sexuellt och fysiskt våld, medan män i heterosexuella relationer främst utsätts för psykiskt våld. Forskning visar dock att män som utsätts för våld ofta själva använder våld i sin nära relation.⁵ En svensk befolkningsstudie visar att 64 procent av de män som uppgav att de är våldsutsatta också uppgav att de utövar våld.⁶

Rådande normer och föreställningar i samhället om vad det är att vara man i samhällets ögon, har varit närvarande i denna kartläggning, både bland de intervjuade männen och genom hur yrkesverksamma förhåller sig till dem. Då män är rädda för att bli gjorda till åtlöje genom att söka stöd och hjälp för sin utsatthet kan det hindra dem från att söka stöd, då offerrollen inte passar in i den bild av vad

¹ Regeringen (2023)

² Brå (2024 a)

³ NCK (2025)

⁴ Brå (2025 g)

⁵ Nybergh, L. (2013)

⁶ Nybergh, L. (2013)

som är man i samhällets ögon. Med andra ord hindrar skammen att bli utsatt för våld män från att söka hjälp, men även rädslan för att inte bli trodd, vilket ibland även besannas.⁷

När yrkesverksamma förstår att männen söker stöd för våldsutsatthet får de dock i regel det stöd och skydd de behöver. I NCK:s intervjustudie där vårderna hade upptäckt männens utsatthet fanns flera goda exempel där männen hade blivit trodda och fått stöd och hjälp, även om underlaget är litet.⁸ Även de män som förekommer i SKR:s SU-Kvinnofrid får i genomsnitt lika många insatser per ärende som kvinnor.⁹ Det tyder på att män får hjälp när de söker stöd.

En förklaring till att män är mindre benägna att söka stöd när de utsätts för våld i nära relationer ligger av allt att döma i att män och kvinnor, utifrån sitt kön, förväntas agera på olika sätt. Redan i tidig ålder uppmuntras flickor att samtala om sina känslor och att ta ansvar för andras.¹⁰ Flickor förväntas även kunna ge uttryck för sina känslomässiga behov, vilket underlättar för omgivningen att förstå vad de behöver. Pojkar har inte samma förväntningar och får därmed inte öva på att uttrycka sina känslor eller att ta ansvar för andras.¹¹ Konsekvensen blir att män har lägre kunskap än kvinnor om vilket stöd som finns att få.¹²

Globalt och i vårt samhälle finns en kulturellt idealiserad bild av vad manlighet är och bör vara, den så kallade hegemoniska maskuliniteten¹³ som för många män är eftersträvansvärd. Den hegemoniska maskuliniteten beskrivs i sociologiska studier som viktig för män, oavsett om de uppfyller den eller inte. De män som utövar våld är en liten grupp och representerar inte alla män, men kopplingen mellan våld och skadliga maskulinitetsnormer är viktig att förstå för att på bästa sätt förebygga våldet. Mäns erfarenhet av att utsättas för våld i nära relationer bör ses i ljuset av de patriarkala strukturer som finns i vårt samhälle. Kvinnors våld mot män, som främst är psykiskt, kan bidra till att reproducera hierarkin män emellan.¹⁴ Studier visar att män har svårt att identifiera sig som offer för våld.¹⁵

Att bryta kopplingen mellan skadliga normer och maskulinitet är grundläggande för att kunna möjliggöra för män att visa sig sårbara och skapa förutsättningar för att berätta om eventuell våldsutsatthet. Genom att skapa förutsättningar för pojkar att lära sig samtala om sina känslor samt ta hänsyn och ansvar för andras kan risken för destruktivitet, våld och psykiskt lidande minska, både för dem själva och för människor i deras omgivning. I kartläggningen framkommer det att män ofta saknar någon att prata med. Flera av de yrkesverksamma lyfte fram männens behov att få prata, och då inte primärt om våldsutsatthet utan vad de står inför i livet, såsom skilsmässor, vårdnadstvister, ensamhet eller nedstämdhet. I intervjuer med yrkesverksamma på mottagningar, dit majoriteten av de sökande är pojkar och unga män i heterosexuella relationer, framkommer det att den främsta orsaken till att de tagit kontakt var deras eget våldsutövande eller att få prata känslor. Även bland män som inte riskerar att utsättas för våld efterfrågas samtal. Männen

⁷ Skillmark, M. et al (2025)

⁸ NCK (2025)

⁹ SKR (2024)

¹⁰ Thomsson, H. et al (2012)

¹¹ SKR (2018)

¹² Suicide Zero (2023)

¹³ Connell (2008)

¹⁴ Nybergh et al (2016)

¹⁵ Skillmark, M. et al (2025)

Foto: Mostphotos

”Att bryta kopplingen mellan skadliga normer och maskulinitet är grundläggande för att kunna möjliggöra för män att visa sig sårbara och skapa förutsättningar för att berätta om eventuell våldsutsatthet.”

efterfrågar att kunna prata med någon om sina känslor, sina funderingar och att hitta sitt sammanhang. I intervjuer med yrkesverksamma som Jämställdhetsmyndigheten utfört lyfter de stödmottagningar som riktar sig till vuxna män ett behov hos män att kunna hantera sin psykiska ohälsa bättre – ”att lära sig identifiera de här öppna sårn i en själv” som en intervjuad yrkesverksam uttrycker det. Många mansjourer arbetar inte främst med mäns våldsutsatthet utan hur männen ska klara av livet, främst i motgångar. Mäns psykiska ohälsa är ett allvarligt problem och dess yttersta konsekvens är självmord.

Stödverksamheter behöver ha låga trösklar och det måste finnas kunskap om mäns utsatthet för våld i nära relationer, över hela landet. Nationellt centrum för kvinnofrids stöddlinje för män fyller en viktig funktion som en första stödfunktion, samt som en guide i de fall då männen är i behov av samhällets insatser.

Jämställdhetsmyndigheten rekommenderar:

Utveckla arbetet med att systematiskt fråga om våld inom ramen för det hälsofrämjande uppdrag som många aktörer som möter unga har, till exempel hos elevhälsan och i mönstringsunderlag inför värnplikt. Ge relevant aktör eller myndighet i uppdrag att införa detta.

Ställ systematiskt frågor om våld (både utsatthet och utövande) till båda föräldrarna vid mödravårds- och barnavårdscentraler. Uppdraget bör riktas till relevant aktör inom hälso- och sjukvården.

Uppdrag till Skolverket:

- Inkludera ett mål om att visa kunskap om universell våldsprevention i läroplanen för förskolans verksamheter. I undervisningen av kunskapsmålet ska det ingå att arbeta med social och emotionell träning i syfte att pojkar och flickor lär sig att skapa förutsättningar för hälsosamma och trygga relationer. Uppdraget bör ske i samverkan med Jämställdhetsmyndigheten.
- För att lärare ska kunna undervisa i sexualitet, samtycke och relationer behöver jämställdhet med fokus på det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet¹⁶ ingå i lärarutbildningen. Förståelse och kunskap om jämställdhet är grundläggande för att lära ut om samtycke och relationer. Skolverket bör få ett uppdrag att implementera detta i utbildningen för grundlärare.

Uppdrag till Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFOF):

- Utforma ändamålsenliga föräldraskapsstödsprogram där kunskap om våldsförebyggande arbete med en genusförändrande ansats är utgångspunkten.
- Utforma ett riktat föräldrastödsprogram med fördjupad kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck som utgångspunkt.

Uppdrag till Socialstyrelsen:

- Ta fram ändamålsenliga utbildningar riktade till verksamheter inom socialtjänst som möter våldsutsatta män och kvinnor, liksom våldsutövare. Utbildningarna ska innehålla fördjupad kunskap om området mäns våld mot kvinnor och bygga på en förståelse om att våldet är ett uttryck för strukturell ojämställdhet¹⁷, och även ge särskild kunskap inom:
 - hedersrelaterat våld och förtryck
 - våld i nära relationer, där mäns våldsutsatthet är inkluderat
 - prostitution och människohandel för sexuella ändamål
 - sexuellt våld

Dessa utbildningar ska ge en särskild kunskap som är nödvändig för att ge rätt stöd till personer som är utsatta för våld i nära relationer och alla dess uttryck. Uppdraget bör ske i samverkan med Jämställdhetsmyndigheten.

¹⁶ Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

¹⁷ Istanbulkonventionen (2011)

- Kartlägg och analysera behovet av skyddat boende för pojkar och män som utsätts eller riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck.
- Kartlägg och analysera behovet av skyddat boende för pojkar och män med den dubbla utsattheten det innebär att leva med funktionsnedsättning och utsätts eller riskerar att utsättas för våld i nära relationer eller för hedersrelaterat våld och förtryck. Uppdraget bör ske i samverkan med Myndigheten för delaktighet (MFD.)
- Kartlägg i samverkan med Jämställdhetsmyndigheten och Brå hur mäns psykiska ohälsa är kopplad till våld (både utsatthet och utövande). Det inkluderar mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution och människohandel för sexuella ändamål samt mäns våld mot sig själva i form av till exempel missbruk eller suicid.

Uppdrag till Jämställdhetsmyndigheten:

- Ta fram riktad information till pojkar och unga män som riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck, till exempel inom skola, fritidsverksamhet och elevhälsovård.
- Ta fram och sprid material till yrkesverksamma med kunskap om pojkars och mäns våldsutsatthet, med fokus på särskild utsatthet, till exempel hedersrelaterat våld och förtryck.
- Ansvara fortsatt för att sprida arbetsgivarperspektivet på våld. Genom att systematiskt fråga om våld (både utsatthet och utövande) kan arbetsplatsen slussa personer vidare för att få det stöd och skydd som en våldsutsatt kan vara i behov av, eller det stöd en våldsutövare behöver för att förändra sitt våldsamma beteende.
- Kartlägg och analysera, i samverkan med Barnombudsmannen, kopplingen mellan användandet av sociala och digitala medier å ena sidan, och å andra sidan pojkars och mäns psykiska hälsa och erfarenheter av våld. Ett särskilt fokus ska riktas till pornografins skadliga påverkan.

BAKGRUND

Uppdrag

Jämställdhetsmyndigheten har i regleringsbrev för 2023 fått i uppdrag att ”kartlägga förekomsten av mäns utsatthet för våld i nära relationer samt göra en analys av behovet av olika insatser, till exempel skyddat boende, riktade till män som har utsatts för, eller riskerar att utsättas för, våld i nära relationer”.¹⁸ Uppdraget ska genomföras med ett intersektionellt perspektiv för att fånga upp eventuella samverkande faktorer som kan innebära särskild sårbarhet, utsatthet eller risk för våld. Jämställdhetsmyndigheten ska inom ramen för uppdraget inhämta kunskap och synpunkter från Folkhälsomyndigheten och Nationellt centrum för kvinnofrid. Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet den 30 september 2025.

Ett område med kunskapsluckor

Mäns utsatthet för våld i nära relationer är ett relativt outforskat område. Det saknas således fördjupad kunskap både om deras behov av och tillgång till stöd och skydd samt hur samhället kan försöka förebygga att män riskerar att utsättas för våld i nära relationer. Enligt tidigare forskning uppger män som är utsatta för våld i nära relation att våldet främst är psykiskt.¹⁹ När män utsätts för sexuellt våld, sker det framför allt i samkönade relationer.²⁰ Enligt Brottsförebyggande rådet (Brå) uppger 11,7 procent av män och 15,2 procent av kvinnor (i åldern 16–84 år) att de blivit utsatta för någon typ av våld i nära relation under år 2022.²¹

Utgångspunkter

Internationella och nationella styrdokument

FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna

Det är en kränkning av de mänskliga rättigheterna att utsättas för våld i en nära relation. Alla människor har rätt till liv, frihet och personlig säkerhet enligt artikel tre. Artikel två tydliggör att det gäller alla, oavsett kön.²²

Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet

Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet, den så kallade Istanbulkonventionen,²³ antogs 2011 och ratificerades 2014 av Sverige. Istanbulkonventionen fördömer mäns våld mot kvinnor samt alla former av våld i nära relationer och konstaterar att män kan utsättas för våld i hemmet av en partner eller en före detta partner. Konventionen innehåller åtgärder mot alla former av våld mot kvinnor och flickor inklusive hedersrelaterat våld och förtyck. Den syftar också till att motverka alla former av våld i nära relationer, bland annat mot barn, hbtqi-personer och nationella minoriteter. Stater som har anslutit sig till konventionen förbinder sig att leva upp till dess åtaganden.

¹⁸ Regeringen (2023)

¹⁹ NCK (2025)

²⁰ Brå (2025 g)

²¹ Brå (2024 a)

²² OHCHR (2025)

²³ Europarådet (2011)

Nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer

Regeringen beslutade 2016 om en tioårig nationell strategi, 2017–2026, för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.²⁴ Regeringens sjätte jämställdhetspolitiska delmål och tillika den nationella strategins mål består av två led: ”Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.” Strategin tydliggör att män och pojkar kan vara utsatta för våld i nära relationer, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Kvinnor och flickor kan utsätta närstående för våld, exempelvis hedersrelaterat våld och förtryck, och begå brott som rör sexuell exploatering av barn eller prostitution och människohandel för sexuella ändamål. När det gäller våld som utövas av närstående, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck, sexualbrott samt sexuell exploatering av barn, prostitution och människohandel för sexuella ändamål ”syftar insatser inom strategin till att även motverka mäns och pojkars utsatthet för våld respektive kvinnors och flickors utövande av våld”.

Den nationella strategin tydliggör att våld ska förebyggas med fokus på våldsutövaren och maskulinitetsnormer. Att våld ska förebyggas är den huvudsakliga utgångspunkten för strategin. Genom att bryta kopplingen mellan manlighet och våld kan våldet förebyggas. Strategin förtydligar att föreställningar om våld och hot om våld som legitima uttryck för manlighet aktivt bör motverkas i sammanhang som är särskilt viktiga i formandet av pojkars och unga mäns identitet. Vikten av förebyggande insatser ska enligt strategin belysas som en del av arbetet för pojkar och män som riskerar att utsättas för våld.

Åtgärdsprogram för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel 2024–2026

Åtgärdsprogrammet *Fri och trygg utan våld och förtryck* syftar till att förstärka arbetet med genomförandet av den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.²⁵ Åtgärdsprogrammet innehåller sex övergripande målsättningar och över 130 åtgärder, varav en är detta uppdrag.

Föreskrifter och allmänna råd

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd²⁶ som styr insatser för enskilda som utsätts för våld, eller utsätter andra för våld, styrs av regelverk som i grunden är könsneutrala.

²⁴ Regeringen (2016)

²⁵ Regeringskansliet, Arbetsmarknadsdepartementet (2024)

²⁶ Socialstyrelsen (2022)

GENOMFÖRANDE

Uppdragets syfte

Syftet med uppdraget har varit att identifiera behov av stöd- och skyddsinsatser och förebyggande insatser för män som har utsatts för våld eller riskerar att utsättas för våld i nära relationer samt att genomföra kartläggning gällande mäns våldsutsatthet i nära relationer.

Tolkning av uppdraget och avgränsningar

I genomförandet av uppdraget har vi strävat efter att synliggöra följande grupper av män, för att möjliggöra en intersektionell analys av vilka män som har utsatts för, eller riskerar att utsättas för, våld i nära relationer:

- Män i heterosexuella relationer
- Män i samkönade relationer
- Män i en hederskontext
- Män med transerfarenhet
- Män som lever med en funktionsnedsättning (hörsel/syn/rörelse/kognitiv och neuropsykiatrisk)
- Äldre män (+65 år)

Uppdraget genomförs utifrån ett genusperspektiv, med utgångspunkt i kunskap om hur faktorer som kön, genus, makt och våld hänger samman och påverkar varandra. Uppdraget utgår från en bred definition av våld, som reflekterar definitionen i den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.²⁷ Jämställdhetsmyndigheten utgår från Socialstyrelsens definition av vad en nära relation är, det vill säga: ”En person som den enskilde anser sig ha en nära relation till.” Begreppet närstående är inte definierat i juridisk mening, utan utgår från kontexten. Ett exempel på det är att en vårdare kan anses som en närstående person till en brukare, så även våld från andra närstående, familjemedlemmar, släktingar och eventuell assistanspersonal inkluderas. Däremot exkluderas sexuella trakasserier utanför nära relationer, mobbning och våld där våldsutövaren är någon den utsatte inte känner eller har en nära relation med.

Regeringsuppdraget avser mäns utsatthet för våld i nära relationer, vilket innebär att pojkars utsatthet för våld i nära relationer inte kommer att innefattas i någon större utsträckning, förutom att i viss mån beröra situationen för pojkar 15–17 år som är utsatta för våld i nära relationer. Vi har inte i rapporten belyst mäns utsatthet i prostitution och människohandel för sexuella ändamål eftersom detta uppdrag är avgränsat till våld i nära relationer.

Metoder för datainsamling

För att kunna besvara uppdragets frågeställningar använder vi flera metoder för datainsamling, vilka vi redogör för nedan.

²⁷ Skr. 2016/17:10

Kartläggning av förekomst

För att kartlägga förekomsten av mäns utsatthet för våld i nära relationer sammanställer Jämställdhetsmyndigheten redan befintlig statistik. I delmål sex och den nationella strategin framgår det att mäns våld mot kvinnor ska upphöra, kvinnor och män, respektive flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.²⁸ Strategin tydliggör även att män och pojkar kan vara utsatta för våld. Därav redovisar vi förekomsten av utsatthet för både män och kvinnor.

I denna sammanställning använder vi två huvudsakliga underlag från Brottsförebyggande rådet (Brå); data över anmälda brott och data från den Nationella Trygghetsundersökningen (NTU). Vi använder också fördjupningar inom ramen för NTU, exempelvis ”Brott i nära relation” och en kortanalys om ”Risk för våld i partnerrelation”.

Genom att kombinera olika källor kan vi presentera en bild av förekomsten av mäns utsatthet för våld i nära relationer. Enligt Brå söker få individer stöd eller hjälp för sin utsatthet. Endast 11,9 procent av de män som uppger sig utsatta för våld, jämfört med 19,2 procent av de kvinnor som uppger sig utsatta för våld.²⁹ Det är än färre som utsätts för våld i nära relationer som polisanmäler. Bland utsatta män är det endast 1,4 procent som anmäler, jämfört med 3,5 procent av de utsatta kvinnorna.³⁰ Anmälningssstatistiken kan alltså inte anses avspegla den faktiska förekomsten av utsatthet för våld i nära relationer utan bör analyseras tillsammans med annan statistik.

De två huvudsakliga underlagen i denna sammanställning av redan befintlig statistik är:

1. Nationella trygghetsundersökningen (NTU) från Brå

Inom ramen för NTU har även en nationell kartläggning om brott i nära relation genomförts, vilken är av särskilt intresse för sammanställningen.

Kartläggningen om brott i nära relation har i sin tur innehållit en kortanalys som undersökt vilka sociodemografiska faktorer som ökar risken för att utsättas för våld i nära relation. Även den är av särskilt intresse för sammanställningen.

2. Nationell statistik över anmälda brott från Brå

Andra källor som används i sammanställningen är:

- Socialstyrelsens skade- och dödsfallsutredningar
- Folkhälsomyndighetens nationella folkhälsoenkät – hälsa på lika villkor (HLV)
- Statistik från stömlinjer hos Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK)
- Sveriges kommuner och regioners (SKR) underlag SU-kvinnofrid
- Studier om sexualitet och hälsa bland unga (UNGKAB) som genomförs på uppdrag av Folkhälsomyndigheten
- Brottsofferjourens (BOJ) statistik om dess ärenden.

²⁸ Regeringen 2016

²⁹ Brå (2024 a)

³⁰ Brå (2024 a)

Kunskapsöversikt

I uppdragets genomförande har Hälsohögskolan i Jönköping sammanställt en kunskapsöversikt. Syftet med kunskapsöversikten är att ge en översikt av relevant forskning vad gäller mäns utsatthet för våld i nära relationer och samhällets insatser med fokus på stöd, skydd samt våldsförebyggande insatser.

Följande frågeställningar undersöks: Hur beskrivs mäns erfarenheter av att utsättas för våld i nära relationer i tidigare forskning? Vilka stödande, skyddande och våldsförebyggande insatser förefaller viktiga att erbjuda män som utsatts eller riskerar att utsättas för våld i nära relationer?

Vi refererar till studien som Kunskapsöversikt i denna rapport. Kunskapsöversikten utgör bilaga ett.

Kartläggning av insatser

Socialstyrelsens kartläggning av socialtjänstens och skyddade boendens erfarenheter av kontakt med våldsutsatta män

Socialstyrelsen fick i regleringsbrevet för 2024 ett uppdrag om kvalitetsutveckling av skyddat boende. I detta uppdrag genomförde myndigheten även en kvalitativ studie om socialtjänstens och skyddade boendens erfarenheter av kontakt med några grupper som kan vara aktuella för skyddat boende; våldsutsatta hbtqi-personer, våldsutsatta personer med funktionsnedsättningar samt våldsutsatta män. Vi refererar till studien som Socialstyrelsens intervjustudie. Den utgör underlag till resultatkapitlen och utgör bilaga två till denna rapport.

Kvalitativ intervjustudie med män som har varit våldsutsatta

Jämställdhetsmyndigheten har uppdragit åt Nationellt Centrum för Kvinnofrid att genomföra en kvalitativ intervjustudie med män som har erfarenhet av våld i en nära relation. Syftet med intervjustudien var att undersöka hur våldsutsatta män upplever sin situation och de insatser som de får, i form av stöd och skydd som erbjuds av olika samhällsinstanser såsom exempelvis socialtjänst, hälso- och sjukvård och det civila samhället. Denna intervjustudie hänvisar vi till som NCK:s intervjustudie i resultatkapitlet, och den utgör bilaga tre till denna rapport.

Intervjuer med yrkesverksamma och företrädare för organisationer som representerar olika grupper av män

Inom uppdraget har Jämställdhetsmyndigheten träffat ett flertal olika aktörer inom den offentliga, privata och civila sektorn. Totalt har 25 intervjuer genomförts med yrkesverksamma eller organisationer som företräder olika grupper av män. För att få en övergripande bild av mäns utsatthet har myndigheten även intervjuat aktörer utifrån våldsform, såsom Södersjukhusets mottagning för våldtagna som sedan 2015 tar emot alla oavsett kön. Fokus på intervjuerna har varit respondenternas erfarenhet av att möta män utsatta för våld i nära relationer, hur de upplever att samhällets stöd fungerar för målgruppen, vilka kunskapsluckor som finns samt vad som behöver göras för att förbättra stödet till våldsutsatta män.

Vi har försökt nå aktörer som riktar sig till de grupper av män som synliggjorts i detta uppdrag. Dock har urvalet av aktörer varit begränsat när det till

Foto: Mostphotos

exempel gäller äldre män. Inom den civila sektorn har Jämställdhetsmyndigheten bland annat träffat kvinnojourer, som tar emot män som är utsatta för våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck. Intervjuerna vid samtliga av dessa 25 tillfällen har varit semistrukturerade, med samma frågor till alla. Dessa intervjuer refererar vi till som Jämställdhetsmyndighetens sammanställning med yrkesverksamma i resultatkapitlet. En förteckning över de organisationer som representerar olika grupper av män som intervjuades finns i referenslistan sist i denna rapport.

Kunskaps- och erfarenhetsutbyte

Jämställdhetsmyndigheten har haft ett regelbundet kunskaps- och erfarenhetsutbyte med Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) och Folkhälsomyndigheten. Dessa två myndigheter är inskrivna i uppdraget.

Vi har haft kunskaps- och erfarenhetsutbyte med Folkhälsomyndigheten både genom enskilda träffar och genom att delta på lanseringen av UngKAB2023. Vi har även utbytt kunskaper och erfarenheter med Socialstyrelsen, främst med ansvarig utredare inom ett uppdrag om kvalitetsutveckling av skyddat boende men även med utredarna för skade- och dödsfallsutredningarna. Utöver de ovan nämnda myndigheterna har vi även fört en dialog med bland annat Myndigheteten för delaktighet (MFD) och Länsstyrelserna på nationell nivå. Vi har också fört dialog med Sveriges kommuner och regioner (SKR) utifrån deras projekt SU-kvinnofrid.

Jämställdhetsmyndigheten har även träffat Västra Götalandsregionens kompetenscentrum om våld i nära relationer (VKV) utifrån deras rapport om dödligt våld i nära relationer år 2000–2016. Samt så har uppdraget har samordnats med flera andra av Jämställdhetsmyndighetens uppdrag, se bilaga fyra.

RESULTAT

I detta kapitel presenterar vi förekomsten av mäns utsatthet, främst utifrån Brottsförebyggande rådets (Brå) statistik, både från självrapporterad utsatthet och anmälda brott. Utöver statistiken från Brå går vi igenom mäns utsatthet för våld i nära relationer utifrån andra källor. Som vi tydliggjort innan är statistiken inte en heltäckande redogörelse för kvinnors och mäns utsatthet av våld i nära relationer.

Utbredd utsatthet för våld i nära relation

Undersökningen ”Brott i nära relation” från Brå undersöker utsatthet för våld i nära relation, dels under 2022, dels under livstiden³¹. Sammanfattningsvis visar rapporten att utsattheten för våld i nära relation är utbredd i samhället. Även om både män och kvinnor utsätts för våld i nära relation visar resultaten på en mer omfattande utsatthet bland kvinnor. Totalt uppgav ungefär var tredje kvinna och var femte man att de utsatts för våld i nära relation någon gång under livstiden. Under 2022 uppgav 11,7 procent av männen och 15,2 procent av kvinnorna utsatthet för någon form av våld i nära relation.³² Av de olika våldsformerna var det vanligast att utsättas för någon form av psykiskt våld i nära relation under livstiden (30,4 procent för kvinnor och 18,6 procent för män).

Den totala utsattheten för fysiskt våld i nära relation under 2022 var 2,6 procent för kvinnor och 2,0 procent för män. Inom den här kategorin var misshandel det mest vanligt förekommande, och kvinnor utsattes i högre utsträckning (2,5 procent) jämfört med män (1,5 procent). Emellertid fanns det en variation mellan olika åldersgrupper. När statistiken bryts ned på åldersgrupper kan underlagen bli för små och man bör vara försiktig med att dra för stora slutsatser utifrån underlaget när det delas upp i olika mindre grupper i befolkningen.

Skillnaderna mellan mäns och kvinnors utsatthet under ett enskilt år är små men under en livstid är skillnaderna större. Andelen som uppgav utsatthet för fysiskt våld i nära relation under livstiden var 14,6 procent för kvinnor och 6,6 procent för män. Inom den här kategorin var det mest vanligt förekommande med misshandel. Det var mindre vanligt att män uppgav utsatthet för misshandel i nära relation jämfört med kvinnor. 5,8 procent av männen, jämfört med 14,0 procent av kvinnorna, uppgav utsatthet för misshandel i det längre tidsperspektivet, det vill säga utsatthet under livet.

Brås undersökning *Brott i nära relation* undersöker även utsattheten för grov misshandel i nära relation under 2022. Här framkommer det att den totala utsattheten var på samma nivå mellan män och kvinnor under det enskilda året 2022. När det gäller utsatthet under livet uppgav män mindre utsatthet för grov misshandel i nära relation än kvinnor, med 3,9 procent bland män jämfört med 8,0 procent bland kvinnor.³³ Både för våldsutsatta män och kvinnor är partnern i majoriteten av fallen en person av motsatt kön. 94,9 procent av männen uppgav att deras partner var en kvinna och 97,7 procent av kvinnorna uppgav att deras partner var en man. Den

³¹ Brå (2024 a)

³² Brå (2024 a)

³³ Brå (2024 a)

Foto: Hans Christiansson/Mostphotos

stora skillnaden mellan män och kvinnor var i samkönade relationer, där uppgav 4,2 procent av männen att partnern som utsatt dem var en man, jämfört med 1,8 procent av kvinnor som uppgav att partnern som utsatt dem var en kvinna.³⁴

Anmällda misshandelsfall och anmälningar av grov fridskränkning

Samtidigt som självrapporterad utsatthet ger en viktig inblick i hur brottslighet drabbar individer, erbjuder statistik över *anmällda brott* ett kompletterande perspektiv. Genom att analysera anmällda brott går det att få en uppfattning om vilka typer av våldsbrott som faktiskt når rättsväsendet och hur dessa utvecklas över tid.

Statistiken över anmällda brott inkluderar samtliga händelser som anmälts och registrerats som brott (med fängelse i straffskalan) hos brottsutredande myndigheter. Av anmälningssstatistiken framträder samma bild som tidigare konstaterats i exempelvis Brås undersökningar av brott i nära relationer. När kvinnor anmält misshandel har brottet oftast begåtts av en för brottsoffret känd person (81 procent) medan majoriteten av män har utsatts av en okänd person (56 procent) och i en överväldigande majoritet av fallen har det skett utomhus. Under 2024 anmälde 13 819 misshandelsbrott mot män där offret var bekant med gärningspersonen (ej definierat i nära relation). För kvinnor var motsvarande siffra 25 989 anmällda brott.³⁵

När det gäller anmällda fall av grov fridskränkning delas de in i två typer av relation mellan brottsoffret och gärningspersonen – parrelation och närstående genom släktskap/familjerelation. Den vanligaste typen av relation både för kvinnor och män var parrelation mellan gärningsperson och brottsoffer. Totalt anmälde 87 fall av grovt fridskränkingsbrott mot män under 2024 och 141 fall mot kvinnor. Det vanligaste är att fridskränkingsbrotten sker i nära relation. För män gällde det 78 procent och för kvinnor i 72 procent av fallen. Utöver det finns även grov kvinnofridskränkning, och under 2024 anmälde 1 064 fall av grov kvinnofridskränkning.³⁶

³⁴ Brå (2024 a)

³⁵ Brå (2024 c)

³⁶ Brå (2024 c)

Psykiskt våld

Sett till utsatthet för våld i nära relation är psykiskt våld vanligare än fysiskt, sexuellt, materiellt och ekonomiskt våld. Samtidigt är utsatthet för psykiskt våld den våldsform som i lägst utsträckning polisanmäls. Därför är risken stor att det föreligger ett mörkertal. Anledningen till att psykiskt våld är den våldsform som i lägst utsträckning polisanmäls kan bero på att vissa av de typer av våld som ingår i kategorin psykiskt våld inte nödvändigtvis utgör brott juridiskt.³⁷ Det psykiska våldet kan vara nog så skadligt men avger inte fysiska tecken på utsatthet på samma sätt som fysiskt våld kan göra.³⁸

Enligt Brås rapport om våld i nära relation är det vanligare att människor anger att de utsatts för psykiskt våld än andra våldsformer. Det ser ut så både för år 2022 och under livet och det gäller både för män (10,7 procent respektive 18,6 procent) och för kvinnor (12,9 procent respektive 30,4 procent). Samtidigt är det den form av våld som man i lägst utsträckning uppger att man har polisanmält. Inom kategorin psykiskt våld är det vanligast för både män och kvinnor att ange att man blivit utsatt av sin partner för kränkningar och förödmjukelser, följt av att partnern har ett kontrollerande beteende. Det är vanligare att kvinnor uppger att de har blivit utsatta för kränkningar och förödmjukelser (10,9 procent för 2022 och 26,2 procent under livstid) än män (6,9 procent respektive 12,6 procent). Sett till utsattheten för psykiskt våld någon gång under livet har en större andel kvinnor uppgett utsatthet för alla våldstyper som ingår i psykiskt våld.³⁹

Även bland unga förekommer utsatthet för psykiskt våld. I Folkhälsomyndighetens enkät till unga, UngKab2023,⁴⁰ uppgav 16 procent av pojkarna att de någon gång hade utsatts för psykiskt våld (33 procent av flickorna). Det var vanligast att en nuvarande eller före detta partner hade utsatt de unga för psykiskt våld (56 procent). Andelen var högre bland flickorna (64 procent) än bland pojkarna (40 procent).⁴¹

Sexuellt våld

Sexualbrott är samlingsbegreppet för brotten våldtäkt, sexuellt övergrepp, sexuellt utnyttjande, sexuellt ofredande, utnyttjande av barn för sexuell posering, köp av sexuell tjänst, med flera brott. Sexualbrotten är särskilt svåra att studera eftersom de är känsliga brott som kan vara svåra att fånga upp både i anmälningsstatistiken och i undersökningar. Många av de drabbade vill eller vågar inte berätta om vad som hänt. Det kan vara så att en benägenhet att inte anmäla sexuellt våld är större bland män än bland kvinnor. Män kan ha svårare att identifiera sig som offer för sexuellt våld eller tvång, då offerrollen utmanar den traditionellt manliga identiteten.⁴² Två tredjedelar av de vuxna män som utsatts för sexuella övergrepp i vuxen ålder har aldrig pratat med familj/vänner om det.⁴³ Det gör att det är svårt att uttala sig om den faktiska utvecklingen av mäns utsatthet för dessa brott över tid.

I mätningar som görs, bland annat den Nationella trygghetsundersökningen

³⁷ Regeringen har aviserats att en lagändring ska ske.

³⁸ Brå (2024 a)

³⁹ Brå (2024 a)

⁴⁰ Folkhälsomyndigheten (2025)

⁴¹ Folkhälsomyndigheten (2025)

⁴² Hansén (2024), Scott-Storey et al (2023)

⁴³ NCK (2014)

från Brå, är andelen män som uppger sig utsatta för sexualbrott lägre än andelen kvinnor. Det är även något vanligare att kvinnor utsätts för sexualbrott upprepade gånger än att män gör det. Andelen män som har utsatts för sexualbrott har sedan 2016 legat på mellan 1,0 och 1,6 procent. I den senaste mätningen (NTU 2024) uppger 1,0 procent av männen att de utsatts för sexualbrott under 2023. Generellt sett finns det en större utsatthet för personer i åldersgruppen 20–24 år än för andra åldersgrupper. Det gäller både för män och kvinnor.⁴⁴

Mönstret att en större andel kvinnor uppger sig utsatta för sexualbrott, av olika slag, gäller även när vi ser till resultatet från NTU:s fördjupning *Brott i nära relation*. Där finns tre kategorier av sexuellt våld: genom oaktsamhet, genom tvång samt utnyttjande av utsatt eller hjälplös situation. Den vanligaste situationen som anges bland män är sexuellt våld genom oaktsamhet, vilket definieras som att en nuvarande eller tidigare partner haft sex med respondenten fast den borde förstått att respondenten inte ville det.⁴⁵

Enligt statistik från inkommande samtal till NCK:s stödlinje för män, är sexuellt våld inte den vanligaste våldstypen som män kontaktar stödlinjen tar upp i samtalen. I stödlinjens statistik är psykiskt våld följt av fysiskt våld vanligast.⁴⁶ Motsvarande mönster framkommer även i Brottsofferjourernas statistik. Det finns runt 60 lokala brottsofferjourer i landet. De har ett gemensamt ärendehanteringssystem och den sammanställda statistiken därifrån omfattar cirka 61 500 ärenden, varav strax över 41 procent rör män i behov av stöd (för alla typer av brott). Endast 4 procent av ärendena för män rörde emellertid sexualbrott.⁴⁷

Våldtäkt

Sedan 2019 delas våldtäktsbrotten mot vuxna in i fyra typer av relation mellan brottsoffret och gärningspersonen: Närstående genom parrelation, Närstående genom släktskap eller familjerelation, Annan sorts relation eller bekantskap samt Obekanta. Andelen våldtäkter som begåtts av en närstående genom parrelation var nästan dubbelt så stor vid anmälda våldtäkter mot kvinnor (37 procent) som vid anmälda våldtäkter mot män (19 procent). Vid de anmälda våldtäkterna mot män var det i stället vanligare med en obekant gärningsperson (37 procent), medan det gällde för 24 procent av de anmälda våldtäkterna mot kvinnor. Även fallen då brottsoffer och gärningsperson hade en närstående relation genom släktskap eller familj var något vanligare bland männen (4 procent) än bland kvinnorna (2 procent). Könsskillnaderna var mindre när brottsoffret och gärningspersonen hade en annan sorts relation eller bekantskap.⁴⁸ Emellertid finns en könsskillnad när det gäller dömda för våldtäkt. Enligt svensk offentlig statistik dömdes 334 män och en kvinna för våldtäkt år 2024.⁴⁹

Materiellt våld

Brå har i sin undersökning om brott i nära relationer ställt frågor om erfarenheter av materiellt våld. Resultaten visar att andelen utsatta för materiellt våld i nära

⁴⁴ Brå (2024 b)

⁴⁵ Brå (2024 b)

⁴⁶ NCK (2024)

⁴⁷ BOJ (2024)

⁴⁸ Brå (2024 c)

⁴⁹ Brå (2025 c)

relationer är mer än dubbelt så stor bland kvinnor som bland män. Denna köns-skillnad är tydlig både i den årliga utsattheten och i det livstidsperspektiv som också undersöks. Utsattheten är som högst bland yngre, särskilt i åldersgrupperna 20–24 år och 25–34 år, vilket tyder på att materiellt våld är vanligast i relationer tidigt i vuxenlivet. Sett till andelen av befolkningen som uppger att de någon gång under livet har blivit utsatta för denna form av våld i en nära relation är skillnaderna än mer påtagliga: 14,8 procent av kvinnorna uppger att de har varit utsatta, jämfört med 4,4 procent av männen.⁵⁰

Dödligt våld

Det generella mönstret är att fler män än kvinnor är offer för dödligt våld, visar Brås granskning av dödligt våld. Däremot är det vanligare att kvinnor dödas av närstående. Av samtliga 92 fall av dödligt våld 2024 var offret en kvinna eller flicka i 23 fall och en man eller pojke i 69 fall. Merparten av det dödliga våldet 2024 drabbade personer som var 18 år eller äldre vid brottstillfället (82 fall). Resterande 10 fall avsåg offer under 18 år.⁵¹

Dödligt våld mot närstående i parrelation

För 2024 konstaterades 13 fall av dödligt våld där offer och förövare hade en parrelation vid tidpunkten för brottet eller hade haft en sådan relation tidigare, vilket andelsmässigt var 14 procent av samtliga fall av dödligt våld. I samtliga 13 fall 2024 var offer och misstänkt gärningsperson av motsatt kön. Av de 13 fallen av dödligt våld i parrelation 2024 var offret en kvinna eller flicka i 11 fall (+1 fall jämfört med 2023), och i 2 fall var offret en man eller pojke (+2 fall jämfört med 2023). Andelen fall med kvinnligt offer i en parrelation motsvarade 48 procent av samtliga konstaterade fall av dödligt våld med kvinnligt offer. Andelen fall med manligt offer i en parrelation motsvarade 3 procent av samtliga konstaterade fall av dödligt våld med manligt offer.⁵²

Socialstyrelsens skade- och dödsfallsutredningar

Socialstyrelsen har utrett ärenden som omfattar 43 vuxna brottsoffer. De aktuella brotten har begåtts under perioden 2017–2022, varav de flesta under 2020–2021. Av brottsoffren har 35 dödats och 8 utsatts för försök till mord eller dråp. I de flesta fall var brottsoffret och gärningspersonen partners eller tidigare partners. I en stor majoritet av dessa fall hade en kvinna dödats eller utsatts för försök till dödligt våld av sin manliga partner eller tidigare partner. De övriga fallen rörde främst en förälder som dödats av sitt (oftast vuxna) barn. Åldersspridningen var stor bland både brottsoffer och gärningspersoner, från under 18 till över 80 år. Medelåldern var 48 år för brottsoffren och 44 år för gärningspersonerna.⁵³

De flesta (34) av de 43 brottsoffren hade utsatts för brott av en partner eller tidigare partner. I majoriteten av fallen (29) var brottsoffret en kvinna och gärningspersonen en man. I de övriga fem fallen var brottsoffret en man och gärningspersonen en kvinna. I samtliga av dessa fem fall hade den manliga partnern utsatt kvinnan för våld före det aktuella brottet. Inte i något av fallen då

⁵⁰ Brå (2024 b)

⁵¹ Brå (2025 e)

⁵² Brå (2025 e)

⁵³ Socialstyrelsen (2024 a)

en man dödat sin kvinnliga partner framkom att kvinnan tidigare utsatt mannen för våld.⁵⁴

Folkhälsomyndighetens nationella folkhälsoenkät – hälsa på lika villkor (HLV)

Den nationella folkhälsoenkäten ”Hälsa på lika villkor” (HLV) genomförs i syfte att följa hur befolkningen mår samt att följa förändringar i hälsa över tid. Undersökningen startade 2004 och genomförs vartannat år.⁵⁵ Jämställdhetsmyndigheten har inhämtat aggregerade data från Folkhälsomyndigheten. Det är viktigt att förtydliga att grupperingarna i underlaget är små och att det inte går att dra några generella slutsatser från denna data. Därför bör inte följande resultatredovisning appliceras på populationsnivå utan enbart förstås som exakt hur personerna i materialet svarat, utifrån hur deras verklighet ser ut.

Utifrån materialet vet vi att det är 328 män och 321 kvinnor av totalt 17 624 personer som uppger att de utsatts för fysiskt våld de senaste tolv månaderna från svarstillfället. När dessa sedan fått svara på vem som utsatte dem för våldet angav 17 procent av männen att de utsatts av någon partner, familjemedlem eller släkting eller annan närstående, jämfört med 39 procent av kvinnorna. Störst skillnad återfinns bland de som utsatts av nuvarande eller före detta partner, då 8,2 procent av männen och 24,6 procent av kvinnorna har uppgett detta alternativ.

Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) – Stödlinjen för män

Nationellt centrum för kvinnofrids stödlinje för män riktar sig till män som utsätts för våld i nära relation eller sexuella övergrepp (oavsett relation). Jämställdhetsmyndigheten har fått tillgång till den statistik som samlas in från de stödsamtal som sker via stödlinjen för män.

Statistiken nedan avser uppgifter som framkommit i anonyma samtal med personer som valt att ringa till Stödlinjen för män. Statistiken ger därför inte en representativ bild av våld eller våldsutsatthet i befolkningen. Statistiken utgår från antalet samtal. Med andra ord kan det vara samma person som har ringt flera gånger.

När det gäller frågan om vilken typ av våld som avses rör den absoluta majoriteten av samtalen psykiskt våld (91 procent) och därefter fysiskt våld (45 procent). Även sexuellt våld är vanligt förekommande (19 procent). I majoriteten av samtalen berättades om utsatthet för fler än en våldstyp. När det gäller frågan om vilken plats som våldet skett på rör majoriteten av samtalen våld i bostaden och därefter våld i digital miljö följt av våld på allmän plats. Förövaren är i de flesta fall en partner och därefter en före detta partner, följt av annan närstående eller släkting. Av de samtal som handlar om en våldsutsatt man och där uppgifter om förövaren framkommit är majoriteten av förövarna kvinnor. I 59 procent av fallen är förövaren en kvinna och i 29 procent av fallen är förövaren en man och i 11 procent var förövaren både en man och en kvinna.⁵⁶ För Stödlinjen för män skilde sig våldet beroende på vilket kön förövaren hade. I samtal om utsatthet för psykiskt våld var förövaren oftast en kvinna och i samtal där utsattheten var fysisk eller sexuell var förövaren i högre grad en man. Den största skillnaden i procent

⁵⁴ Socialstyrelsen (2024 a)

⁵⁵ Folkhälsomyndigheten (2024 a)

⁵⁶ NCK (2024)

mellan män och kvinnor som förövare gällde våldsformen sexuellt våld. Där var en man förövaren i mycket högre grad.⁵⁷

Sveriges kommuner och regioners (SKR) projekt SU-kvinnofrid

I SU-Kvinnofrid 2021–2023, ett projekt om individbaserad systematisk uppföljning, som Sveriges kommuner och regioner genomförde, deltog 47 kommuner varav 34 kommuner har bidragit med uppgifter. Bland deltagarna fanns såväl små som mellanstora och stora kommuner – från Trelleborg i söder till Kalix i norr. Kommunerna har följt upp ärenden i sin verksamhet som rör våldsutsatta vuxna under perioden 1 januari 2022 till 10 oktober 2023.⁵⁸ Tillsammans har kommunerna följt upp och registrerat information i 3 070 ärenden.⁵⁹ Resultaten är inte statistiskt säkerställda och bör tolkas med försiktighet.

Endast sex procent, vilket utgör 189 av ärendena, rör våldsutsatta män. Resultaten visar att:⁶⁰

- En högre andel av männen är yngre (18–24) eller äldre (65 år och äldre) jämfört med åldersfördelningen för kvinnor.
- Män inte utsätts för mycket grovt våld i lika stor uträkning som kvinnor.
- Det är vanligare att män utsätts av en förälder och mindre vanligt att våldet utövas av en före detta partner.
- Män får lika många insatser i genomsnitt som kvinnor, men i lägre utsträckning skyddat boende och säkerhetsplanering.

Män med funktionsnedsättning

I materialet fanns möjligheten att notera om klienten har en fysisk, psykisk och/eller en intellektuell funktionsnedsättning. Totalt är det 599 som har en notering på någon av formerna. 553 av dessa är kvinnor (vilket motsvarar 19,4 procent av ärendena med en kvinnlig klient) och 46 är män (vilket motsvarar 24,3 procent av ärendena med en manlig klient). För män verkar det inte finnas ett samband mellan att utsättas för grövre våld och att ha en funktionsnedsättning. Fördelningen ser liknande ut men materialet håller inte för att uttala sig med en generell säkerhet, på grund av för litet underlag. För kvinnorna finns det en svag tendens att de med en funktionsnedsättning också utsätts för en grövre form av våld, men inte heller här håller materialet för en generell tolkning. För män verkar det inte heller finnas ett samband mellan antalet förövare per utsatt och att ha en funktionsnedsättning. Det är vanligast att ha en förövare angiven. Samma gäller för kvinnor men det är överlag något vanligare att kvinnor har fler förövare. Antalet förövare går upp till fem för kvinnor och till tre för män.

Män utsatta för hedersrelaterat våld

I materialet fanns möjligheten att notera om klienten är utsatt för hedersrelaterat

⁵⁷ NCK (2024)

⁵⁸ SKR (2024)

⁵⁹ SKR (2024)

⁶⁰ SKR (2024)

våld. Totalt har 299 ärenden ”Ja” noterat. 281 av dessa är kvinnor (motsvarar 9,8 procent av ärendena med en kvinnlig klient) och 18 är män (motsvarar 9,5 procent av ärendena med en manlig klient). Det är vanligare att dessa 18 män är utsatta för grövre former av våld än övriga 171 i materialet. Samma mönster finns bland kvinnorna men materialet håller inte för en generell tolkning som att offer för hedersrelaterat våld utsätts för grövre former av våld. En liknande tendens finns i att dessa 18 män också har fler förövare än övriga 171 i materialet. Samma tendens finns även bland kvinnorna, men inte heller här håller materialet för att generellt tolka det som att offer för hedersrelaterat våld utsätts av fler förövare.

Folkhälsomyndighetens nationella enkätundersökning om ungas hälsa, relationer och sexliv, UngKab23

Rapporten ”UngKab23 – nationell enkätundersökning om ungas hälsa, relationer och sexliv” bygger på en enkätbaserad befolkningsstudie kallad UngKab23. 9 444 unga i åldrarna 16–29 år svarade på enkäten vilket motsvarar en svarsfrekvens på 24 procent.⁶¹ Syftet med undersökningen är att samla in kunskap om ungas sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter (SRHR) samt att undersöka eventuella förändringar över tid. Målet är att denna kunskap ska användas i hälsofrämjande och förebyggande arbete. Resultaten visar bland annat utsattheten för sexuellt våld och tvång, fysiskt och psykiskt våld och tvång liksom hedersrelaterat våld och förtryck. Tjejer är mer än killar utsatta för samtliga våldsformer, men framför allt när det gäller fysiskt våld i samband med sex.

Utsatthet för sexuellt våld och tvång bland unga

I rapporten framgår det att två procent av pojkarna och de unga männen har utsatts för anal eller oral penetration mot sin vilja, vilket är betydligt vanligare bland flickor och unga kvinnor, som även utsatts för vaginal penetration (24 procent). Vidare har tre procent av pojkarna och de unga männen utsatts för övrigt fysiskt våld i samband med sex. Även detta är betydligt vanligare bland flickor och unga kvinnor (19 procent). När det gäller sexuellt tvång/våld på digitala plattformar rapporterar tre procent av pojkarna och de unga männen (15 procent av flickorna och de unga kvinnorna) att någon fått dem att göra något sexuellt via en webbkamera eller mobiltelefon mot deras vilja. Fyra procent av pojkarna och de unga männen (13 procent av flickorna och de unga kvinnorna) rapporterar att någon spridit, eller hotat att sprida, sexuella bilder eller filmer mot deras vilja.

Utsattheten för fysiskt och psykiskt våld bland unga

Fysiskt våld är något som 15 procent av pojkarna (19 procent bland flickorna) har upplevt någon gång. Bland pojkar är det vanligast att ha utsatts för fysiskt våld av en okänd (50 procent). Bland flickor är det vanligast att ha utsatts för fysiskt våld av en nuvarande eller före detta partner (46 procent). Psykiskt våld är också utbrett. 16 procent av pojkarna har någon gång utsatts för detta (33 procent av flickorna). Det är vanligast att en nuvarande eller före detta partner har utsatt de unga för psykiskt våld (56 procent). Andelen är högre bland flickor (64 procent) än bland pojkar (40 procent).

⁶¹ Folkhälsomyndigheten (2025)

Utsattheten för hedersrelaterat våld och förtryck bland unga

I rapporten framgår det att elva procent av pojkarna (även elva procent av flickorna) har, eller har haft, krav från sin familj på att deras partner ska ha motsatt kön, så att de ska ingå en heterosexuell relation. Vidare har sju procent av pojkarna (för flickor är motsvarande siffra tio procent) upplevt krav från sin familj på att de ska vänta med sex tills de gifter sig. Dessutom känner en procent av pojkarna en oro eller rädsla för att deras familj ska förlova eller gifta bort dem mot deras vilja.

Beskrivning av mäns våldsutsatthet för våld i nära relationer i undersökningar

Män och pojkar som lever med hedersrelaterat våld och förtryck eller i homosexuella relationer är de två grupper som främst riskerar att utsättas för mycket grovt våld i en nära relation enligt denna kartläggning. Män med funktionsnedsättning är enligt statistiken mer utsatta än män utan funktionsnedsättning.⁶²

De yrkesverksamma som Jämställdhetsmyndigheten intervjuat som är specialiserade på hedersrelaterat våld och förtryck berättar att pojkar och unga män har utsatts för mycket och grovt fysiskt våld, men även för mycket kontroll, i likhet med flickor och unga kvinnor i hederskontext. Det kan exempelvis vara krav på hur de ska klä sig eller vem de ska gifta sig med. Andra exempel är uppfostningsresor till föräldrarnas hemland eller att skriva under kontrakt eller avtal för familje- eller släktföretag som de inte har kontroll över. En organisation lyfter att pojkar och unga män tvingas in i någon form av kriminell verksamhet. De yrkesverksamma som möter pojkar och unga män i hederskontext lyfter att de ofta är både utsatta för våld och utövare av våld, vilket bidrar till att det gör det svårt för dem att se sin egen våldsutsatthet. Pojkarna och de unga männen jämför också sin utsatthet med sina kvinnliga familjemedlemmar och släktingar och upplever inte att deras våldsutsatthet är lika allvarlig. I SKR:s rapport SU-Kvinnofrid framkommer det att männen som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck utsätts av fler förövare och att våldet är grövre, jämfört med de män som utsätts för våld i andra nära relationer.⁶³

De yrkesverksamma som möter homosexuella pojkar och män och/eller de män som utsatts av andra män (oavsett sexualitet) beskriver våldet som grovt och utsattheten som stor. RFSL Ung beskriver pojkars och unga mäns utsatthet i samkönade relationer som extra sårbar, då ålderskillnaden mellan dem och deras förövare ofta är stor. Detta framkommer även i Brås rapport *Samtyckeslagstiftning – tillämpning och konsekvenser*,⁶⁴ för våldtagna män. Med åldern kommer ofta mer makt, och det kan vara svårt för unga hbtqi-personer att veta hur en trygg och schysst relation ska vara. När det gäller män i samkönade relationer beskrivs det sexuella och fysiska våldet som grovt, både av de stödmottagningar som möter vuxna homosexuella män och i NCK:s intervjustudie.⁶⁵ Samma uppgifter framkom när gruppen sökte stöd. I samtal som NCK:s stöddlinje för män tog emot och där förövaren varit en man erfor personalen att det sexuella våldet som män berättade om i samtalen till stöddlinjen var grövre och mer sadistiskt, jämfört med

⁶² MFD (2023 c)

⁶³ SKR (2024)

⁶⁴ Brå (2024 f)

⁶⁵ NCK (2025)

”De yrkesverksamma som möter pojkar och unga män i hederskontext lyfter att de ofta är både utsatta för våld och utövare av våld, vilket bidrar till att det gör det svårt för dem att se sin egen våldsutsatthet.”

det sexuella våldet som kvinnor berättade om för Kvinnofridslinjen.⁶⁶ I Kunskapsöversikten beskrivs våldet som män i samkönade relationer utsätts för mer likt mäns våld mot kvinnor och att männen på samma sätt som kvinnor kan vara rädda för sina liv, men även rädsla (baserat på de fördomar och diskriminering om stigmatiserade grupper som finns i samhället) för att den våldsamma partnern ska berätta.⁶⁷ Jämställdhetsmyndighetens rapport om hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relationer visar att hbtqi-personer är en målgrupp som i låg omfattning söker sig till det formella stödet i samhället såsom socialtjänst eller skyddat boende vid utsatthet för våld i nära relation. Det finns flera försvårande omständigheter för hbtqi-personer att både identifiera egen utsatthet för våld i nära relationer och att söka samhällets stöd och skydd. Många hbtqi-personer söker stöd indirekt via symptom på våldsutsattheten snarare än för våldet som orsak.⁶⁸

Yrkesverksamma som jobbar med våld i en hederskontext och våld i hbtqi-relationer berättar om pojkar och unga män som utsätts för omvändelseförsök eller andra religiösa riter för att omvända dem till att tycka om någon av det motsatta könet. Här lyfts även att det psykiska våldet är vanligt, till exempel genom att de får höra att de är smutsiga och äckliga. Vårdnadshavares våld mot hbtqi-personer sker inte endast i en hederskontext, utan lyftes även av organisationer som inte har personer utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck som sin primära målgrupp.

Rapporten *Mer utsatta än andra* som Stiftelsen Allmänna Barnhuset har tagit fram på uppdrag av Myndigheten för delaktighet visar att gruppen pojkar med funktionsnedsättning (14 procent) i högre grad utsätts för sexuella övergrepp, jämfört med pojkar utan funktionsnedsättning (10 procent).⁶⁹ Rapporten lyfter även att unga (det vill säga både pojkar och flickor) i högre utsträckning är utsatta för flera (minst två) våldsformer samtidigt.⁷⁰

Enligt Myndigheten för delaktighet uppger dubbelt så många män med funktionsnedsättning (18 procent) utsatthet för psykiskt våld i vuxen ålder, jämfört med män utan funktionsnedsättning (9 procent). För sexuellt våld är det fler än dubbelt så många män med en funktionsnedsättning (12 procent) som utsätts, jämfört med män utan en funktionsnedsättning (5 procent).⁷¹ En annan kartläggning från Myndigheten för delaktighet visar att utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck är svår att upptäcka hos personer med funktionsned-

⁶⁶ NCK (2024)

⁶⁷ Skillmark, M. et al (2025)

⁶⁸ Jämställdhetsmyndigheten (2025 b)

⁶⁹ Stiftelsen Allmänna Barnhuset (2022)

⁷⁰ Stiftelsen Allmänna Barnhuset (2022)

⁷¹ Myndigheten för delaktighet (2023)

sättning.⁷² Enligt Myndigheten för delaktighet pekar många yrkesverksamma på svårigheten att avgöra var gränsen går mellan befogad omsorg från familjen och otillbörlig kontroll och förtryck. För personer med funktionsnedsättning utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck förstärks utsattheten genom deras beroende av familjen, vilket i sin tur gör det än svårare att skydda sig från våldet. Familjens okunskap och skam inför funktionsnedsättningar begränsar också individens möjlighet att söka hjälp och att få stöd.⁷³ Myndigheten för delaktighet lyfter även fram att det finns grupper av personer med funktionsnedsättning som är svårare än andra att nå genom traditionella undersökningar och mätmetoder. Undersökningar tar sällan hänsyn till kognitiva nedsättningar. Denna grupp fångas därmed inte upp av nationella undersökningar med ett slumpmässigt urval.⁷⁴

Inom uppdraget har Jämställdhetsmyndigheten träffat två funktionshindersorganisationer, Sveriges Dövas Riksförbund och DHR.⁷⁵ Båda lyfter den särskilda utsattheten män med funktionsnedsättning har, då de ofta är beroende av andra människor för att klara vardagen, vilket kan öka utsattheten för våld.

Jämställdhetsmyndigheten har i ett regeringsuppdrag om våld mot äldre kartlagt äldre (över 65 år) kvinnors och mäns utsatthet för våld.⁷⁶ I de lex Sarah-anmälningar vi granskade finns händelser där brukaren utsatts för våld och övergrepp av personal, andra brukare och i några fall sin partner. Flera av utredningarna visade att brukaren hade utsatts för försummelse, våld eller andra övergrepp av personalen.

Män som själva utövar våld och svåra gränsdragningar gör bilden komplex

Män som utsätts för våld i heterosexuella relationer utsätts främst för psykiskt våld. Studier visar att kvinnor ibland använde samhällets mer eller mindre traditionella normer om manlighet i sitt utövande av det psykiska våldet, exempelvis genom att säga att han inte tjänade tillräckligt mycket pengar eller var mesig. NCK:s intervjustudie tydliggör att männen själva använde de traditionella normerna för manlighet för att rättfärdiga att de stannade kvar, exempelvis att deras roll var att finnas där som en stabil och stark man när deras partner var skör och instabil. Även manliga vänners respons på att han som man borde kunna hantera sin partners påhopp bidrog till att det dröjde innan de sökte hjälp.⁷⁷ Det avspeglar sig i Brås siffror, där endast 11,9 procent av de män som uppger utsatthet för våld söker stöd (för kvinnor är siffran 19,2).⁷⁸

Våldet kan även vara fysiskt, men inte så grovt att männen känner rädsla för sina egna liv. Detta är något som både yrkesverksamma och männen själva i olika studier uppger. De tre relationsvåldscentrum i Stockholm som vi har intervjuat lyfter att allt fler män kommer till dem, även om ökningen är liten från en väldigt låg nivå. När män berättar om utsatthet för våld sker det sällan utan att frågan om mannen utövat våld mot kvinnan ställs. Självklart finns det män som utsätts

⁷² Myndigheten för delaktighet (2025)

⁷³ Myndigheten för delaktighet (2025)

⁷⁴ Myndigheten för delaktighet (2023)

⁷⁵ DHR står för delaktighet, handelskraft och rörelsefrihet

⁷⁶ Jämställdhetsmyndigheten (2024)

⁷⁷ NCK (2025)

⁷⁸ Brå (2024 a)

för våld av sin kvinnliga partner utan att någonsin ha utövat våld mot henne. Forskning visar dock att män som utsätts för våld ofta själva använder våld i sin nära relation.⁷⁹ En svensk befolkningsstudie visar att 64 procent av de män som uppgav att de är våldsutsatta också uppgav att de utövar våld.⁸⁰ I intervjuer på relationsvåldscentrum uppgav de yrkesverksamma att de ofta hade både mannen och kvinnan i ett par inskriva för våldsutsatthet. I en intervjustudie gjord med 20 våldsutsatta män 2016 i Sverige uppgav flera av männen självmant att de utövat våld mot sina flickvänner/fruar.⁸¹ Våldet männen utsätts för var främst psykiskt. Även fysiskt våld förekom medan våldet som männen utövat var främst fysiskt. I studien framgår det även att det hade varit svårt att avgöra om männen var utövare av våld eller våldsutsatta.⁸² Männen var medvetna om att hotet eller utövande av deras våld skrämde deras flickvänner/fruar mer än vad kvinnornas psykiska våld skrämde dem.⁸³ I en avhandling från 2024 om mäns utsatthet för våld i nära relationer har 21 män intervjuats om sin våldsutsatthet, varav sex antingen blivit dömda för våldsutövande mot deras kvinnliga partners eller hade en kvinnlig partner som var placerad på skyddat boende.⁸⁴

En rapport om NCK:s stödlinje för män tar upp att det i samtal med män är svårt att utröna om mannen är våldsutsatt eller utövare av våld.⁸⁵ NCK:s intervjustudie har inte innehållit frågor om huruvida de deltagande männen har utövat våld, men även där går det att utläsa att männen har utövat våld. En man berättar om det självmant, medan andra beskriver situationer där ”tumult” uppstår. De uppger att de har utövat våld i självförsvar eller beskriver att de hållit fast kvinnan tills hon har lugnat ner sig.⁸⁶

Intervjuade familjebehandlare på relationsvåldscentrum menade att ett flertal av de män som söker sig till dem känner sig ansatta i sitt föräldraskap. Ibland var det svårt att utläsa om männen var utsatta för psykiskt våld eller om deras kvinnliga partners gav uttryck för rimliga förväntningar i ett gemensamt föräldraskap och hushåll. Denna gränsdragning går att se i NCK:s intervjustudie, där männen uppger som exempel på våld att deras partners vill ha regler för vem som ska ta hand om barnen på nätterna när de vaknade. Eller att männen inte fick vila upp sig efter sjukdom, utan att de var tvungna att ta hand om barn och hushåll.⁸⁷ Det går emellertid inte att dra några generella slutsatser av NCK:s studie eftersom underlaget är så begränsat. Endast 30 män är intervjuade. Liknade mönster syns även när det kommer till sex. Exempelvis uppger männen i studien av Nybergh et al från 2016 att de är utsatta för sexuellt våld genom att deras partners inte vill ha sex med dem.⁸⁸ I NCK:s intervjustudie stannade några män kvar i relationen för att de var beroende av intimitet eller sex.⁸⁹ Även om studierna är förhållandevis små, så går det att se vissa liknande mönster.

⁷⁹ Nybergh, L. (2013)

⁸⁰ Nybergh, L (2013)

⁸¹ Nybergh L., et al (2016)

⁸² Nybergh L., et al (2016)

⁸³ Nybergh L., et al (2016)

⁸⁴ Hansén C. (2024)

⁸⁵ NCK (2024)

⁸⁶ NCK (2025)

⁸⁷ NCK (2025)

⁸⁸ Nybergh L., et al (2016)

⁸⁹ NCK (2025)

Foto: Mostphotos

Intervjuade yrkesverksamma som arbetar med unga upplever att många unga män idag har skeva förväntningar på sex från sina kvinnliga partners, att det finns en föreställning bland vissa män om ett berättigande till kvinnors kroppar samt att sexet har utvecklats till att innehålla våld. I Brås rapport *Samtyckeslagstiftningens tillämpning och konsekvenser* framträder en liknande bild, framför allt i de fall där brottet uteslutande rör att målsäganden inte deltagit frivilligt i den sexuella handlingen, men där handlingen inte omfattar våld, hot eller utnyttjande av att målsäganden befann sig i en särskilt utsatt situation, så kallade ”nya” fall. Hälften av de målsägande kvinnorna var i en nära relation med den misstänkta. Kvinnornas medianålder var 20 år och männens 25 år. Brå skriver att utifrån de målsägarnas berättelser så har pojkvännerna inte utvecklat någon stark empatisk förmåga.⁹⁰ Unga mäns föreställningar om hur sex ska vara kan enligt vissa studier bland annat härledas till pornografins påverkningar.⁹¹ Enligt Folkhälsomyndighetens kartläggning om unga och deras konsumtion av pornografi tittar cirka 70 procent av männen på pornografi, medan 70 procent av kvinnorna uppger att de aldrig gör det.⁹² Speciellt unga män tittar regelbundet på pornografi. I gruppen män 16–29 år konsumerar 41 procent pornografi varje dag eller flera dagar per vecka.⁹³ Forskning visar att 88 procent av alla scener i mainstreampornografi innehåller fysiskt våld, och nästan uteslutande är mottagaren av våldet en kvinna.⁹⁴ I 95 procent av fallen framställs det som att kvinnorna njuter av våldet, vilket förmedlar att sex och våld hör samman.⁹⁵

Tillgängliga insatser för våldsutsatta män i nära relationer

Offentliga insatser till personer utsatta för våld och personer som utövar våld i nära relation styrs av bland annat lagar och föreskrifter. Enligt 2 kap 8 § HSLF-FS⁹⁶ 2022:39 ska socialnämnden analysera om utbudet av insatser och andra sociala tjänster som erbjuds våldsutsatta, barn som bevittnat våld samt våldsutövare svarar mot behoven i kommunen.

⁹⁰ Brå (2024 f)

⁹¹ Barnombudsmannen (2021)

⁹² Folkhälsomyndigheten (2017)

⁹³ Folkhälsomyndigheten (2017)

⁹⁴ Bridges, A. J. et al (2010)

⁹⁵ Bridges, A. J. et al (2010)

⁹⁶ Föreskrifter och allmänna råd för hälso- och sjukvård, socialtjänst, läkemedel och folkhälsa med flera.

Socialstyrelsens kartläggning av skyddade boenden från december 2024⁹⁷ visar att 54 procent av de skyddade boendena tar emot män oavsett driftsform. Sett till driftsform tar 81 procent av alla privat drivna boenden emot män. Hälften av alla boenden som tar emot män erbjuder kollektivt boende. I princip alla skyddade boenden erbjuder samtalsstöd till våldsutsatta som bor på boendet.

I Socialstyrelsens intervjustudie berättar de flesta socialsekreterarna att de inte har någon specifik insats för våldsutsatta män utan att socialtjänsten är en verksamhet som är öppen för alla. *"Det är en ingång för alla, alla är välkomna, från olika målgrupper"*, säger en socialsekreterare.⁹⁸ En annan socialsekreterare från samma studie, säger att *"kommunen har info på webbsidan om våld och vilken hjälp man kan få... Informationen är helt könslös, den vänder sig både till den som är utsatt och den som utövar våld men inget om vilket kön."* Socialstyrelsen intervjuade även personal på skyddat boende. Oavsett driftsform säger de alla att de har möjlighet att ta emot män. Dock har många liten eller ingen erfarenhet av att ta emot män, då förfrågningarna är så få.

I Socialstyrelsens intervjustudie säger de flesta socialsekreterare att de har mött få män och att det inte har varit aktuellt med skyddat boende i dessa ärenden. Vid de tillfällen då det finns ett behov är det dock inga problem att få en plats i skyddat boende. En av intervjupersonerna säger att det främst är aktuellt när det gäller hedersrelaterat våld och förtryck eller personer i kriminella miljöer. SKR:s rapport SU-Kvinnofrid visar samma resultat för män utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck. Flera intervjupersoner säger även att de försöker lösa skyddet på andra sätt, såsom jourlägenheter i kommunen eller länet.

NCK driver Stödlinjen för män, som både pojkar och män som är utsatta för våld i nära relationer eller har utsatts för sexuella övergrepp kan kontakta via telefon eller chatt. De har även Stödlinjen för transpersoner och stödlinjen Rätt att välja för personer utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck. De tre linjerna har öppet varje dag och personalen har kunskap om våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck. De är vana att möta människor i kris och svåra livssituationer.

De verksamheter som Jämställdhetsmyndigheten har intervjuat, vars primära syfte är att ge stöd och skydd till våldsutsatta kvinnor och barn, erbjuder våldsutsatta män stöd och skydd i form av samtal och vid behov insatsen skyddat boende. De verksamheter som riktar sig till män, såsom Manscentrum, Mansjouren med flera, erbjuder män stöd utifrån problematik. Exempelvis söker majoriteten av de män som vänder sig till Manscentrum primärt hjälp för sitt eget våldsutövande. Av de stödsökande till Mansjouren är en stor grupp män som söker stöd för sin ensamhet. Endast 3–4 procent söker stöd för egen våldsutsatthet. De tre relationsvårdscentrum som Jämställdhetsmyndigheten har intervjuat erbjuder samtalsstöd till män, både enskilt och gruppsamtal.

För unga pojkar/unga män finns samtalsstöd att få, dels på kommunala verksamheter såsom Mottagningen för unga män i Göteborg, dels hos ideella aktörer som killar.se⁹⁹ eller 1000 Möjligheter.¹⁰⁰ Pojkar och unga män söker främst stöd för sin egen våldsutövning, känslor, relationer och kroppen.

⁹⁷ Socialstyrelsen (2024 b)

⁹⁸ Socialstyrelsen (2024 c)

⁹⁹ Killar.se är en del av organisationen MÄN.

¹⁰⁰ 1000 Möjligheter är en idéburen organisation som hjälper och stärker barn och unga samt arbetar förebyggande för ett jämställt samhälle fritt från våld.

Akutmottagningen för våldtagna på Södersjukhuset i Stockholm erbjuder förutom medicinsk vård även krisstöd och kan remittera till den reguljära vården för traumabehandling.

Behov av insatser riktade till män som har utsatts för våld i nära relationer

Behov hos män

Män som grupp är heterogen. Därav finns det en stor variation av vilket behov av stöd och skydd pojkar och män behöver. I SKR:s rapport SU-Kvinnofrid framgår det att män får lika många insatser som kvinnor (per person). Män får i lägre grad skyddat boende och säkerhetsplanering, men i högre grad tillfälligt boende och stödsamtal.¹⁰¹

Yrkesverksamma som har intervjuats, både av Jämställdhetsmyndigheten och av Socialstyrelsen, menar att det stöd som våldsutsatta män främst behöver är samtalsstöd, att det finns någon som lyssnar till deras berättelse och bekräftar deras upplevelser samt hjälper och eller hänvisar dem till ytterligare stöd och skydd vid behov. Den främsta hänvisningen NCK ger i sina samtal med männen är att ringa tillbaka igen.¹⁰² Alla män i NCK:s intervjustudie har pratat med Stödlinjen för män, också de män vars relationer tog slut (långt) innan stödlinjen öppnade i februari 2023.¹⁰³ Män som hör av sig till Relationsvårdscentrum vill gärna ha samtal, både enskilda och gruppsamtal. Dock har underlaget varit så litet att centrumen inte alltid har kunnat erbjuda gruppsamtal. De fyra relationsvårdscentrumen i Stockholm har därför en gemensam grupp för män. I NCK:s intervjustudie med våldsutsatta män framkommer det att männen, förutom att samtala om våldet, önskar stöd genom uppbrottsprocessen och psykologiskt krisstöd för att bearbeta.¹⁰⁴ Även i Brås kartläggning av utsatthet är samtalsstöd det som män främst söker sig till.¹⁰⁵

Mottagningen för unga män i Göteborg berättar att unga män ofta vänder sig till mottagningen för ett testa sig för könssjukdomar eller med frågor om kroppen. Efter ett par besök känner de sig trygga och kan öppna upp för att prata om svårare saker. Ett annat mönster som har framkommit i intervjuer med yrkesverksamma är männens behov att få prata, och då inte primärt om våldsutsatthet utan vad de står inför i livet, såsom skilsmässor, vårdnadstvister, ensamhet eller nedstämdhet. I intervjuer med yrkesverksamma på mottagningar, dit majoriteten av de sökande är pojkar och unga män i heterosexuella relationer, framkommer det att den främsta orsaken till att de tagit kontakt var deras eget våldsutövande eller att få prata känslor.

Som nämnts tidigare är inte pojkar och män en homogen grupp. Inom gruppen män finns de som har behov av mer omfattande insatser. Det gäller framför allt pojkar och unga män utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck. Barnombudsmannens rapport *Det har alltid funnits våld, alltså när det har funnits problem* tydliggör hur pojkars våldsutsatthet och trauma osynliggörs. De ses enbart som förövare och samhället tenderar att se deras våldsamma beteende som endast en

¹⁰¹ SKR (2024)

¹⁰² NCK (2024)

¹⁰³ NCK (2025)

¹⁰⁴ NCK (2025)

¹⁰⁵ Brå (2024 b)

del av deras kriminella identitet.¹⁰⁶ Yrkesverksamma berättar att det ofta är först när de utsätts för ett konkret hot som de söker hjälp, som när föräldrarna och/eller släkten talar om äktenskap eller en uppfostringsresa till ett hemland. Enligt flera av de yrkesverksamma dröjer det oftast innan pojkar/unga män söker hjälp, vilket ofta beror på att de inte ser sin egen våldsutsatthet. De har ofta blivit tvingade att inordna sig i hedersnormerna, sällan av fri vilja, genom att rätta sig efter kollektivets vilja där det ingår att utöva våld mot främst sina kvinnliga familjemedlemmar och släktingar. Även boken *Mäns heder – att vara både offer och förövare* lyfter fram att pojkar är bärare av hederskulturen, vilket gör att de har svårare att se sin egen utsatthet, men även att det är svårare för dem att få hjälp och stöd att komma bort från våldet.¹⁰⁷ Yrkesverksamma som jobbar med denna grupp erfar att det finns en ökad medvetenhet hos socialtjänsten men att främst myndiga män utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck får stöd och skyddat boende. Detta reflekteras i Socialstyrelsens intervjustudie. I intervjuerna med socialsekreterare säger en av dem att det främst är män som behöver extra stöd som placeras i skyddat boende, framför allt män utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck.¹⁰⁸

Behov hos yrkesverksamma

I Socialstyrelsens intervjustudie och Jämställdhetsmyndighetens intervjuer med yrkesverksamma efterfrågas fördjupad kunskap om mäns utsatthet för våld, då våldet mot män ser annorlunda ut jämfört med våldet mot kvinnor. Detta är något som efterfrågas hos både socialsekreterare och yrkesverksamma på skyddade boenden. Den kunskap som verkligen efterfrågas är att de som jobbar med våldsutsatta män har kunskap om både mäns våldsutövande och våldsutsatthet, då motstånd mot våld kan vara en bärande del i kvinnors våldsanvändning och därmed en källa till kunskap om våldsanvändning i nära relationer. Några lyfter även vikten av mer utbildning generellt. De har en bra grundutbildning om våld men behöver en kontinuerlig påfyllnad av kunskap och praxis. Emellertid önskar de även generell kunskap om våld inom kommunen, vilket skulle bidra till att arbetet mot våld blir mer stringent. Utbildningen kan ske på klassiskt vis, det vill säga att man går kurser. Om kurserna skulle ske digitalt eller på plats var mindre viktigt. För att kunna ta del av andras kunskap och praktiska erfarenhet önskade både socialsekreterare och yrkesverksamma på skyddade boenden gemensamma utbildningar. Ett flertal av socialsekreterarna lyfter även betydelsen av samverkan internt på socialtjänsten, att det tydliggörs vem som ska göra vad. De efterfrågar också kunskap att upptäcka våldet hos de grupper som har andra insatser. Om en man exempelvis är utsatt för våld och har ett LSS-behov kommer ofta LSS-behovet främst och personen i fråga får inte hjälp att bearbeta våldet.

Kunskapsöversikten från Hälsohögskolan Jönköping University lyfter två studier¹⁰⁹ som studerat yrkesverksammas idéer om män som utsätts för våld i nära relationer. Yrkesverksamma kan ha en föreställning om att män känner skam och förnedring och förlorar sin position gentemot andra män när de berättar om sin våldsutsatthet. Med andra ord används patriarkala strukturer för att förstå mäns utsatthet. En socialsekreterare i en av ovan nämnda studier uttrycker att *”det är*

¹⁰⁶ Barnombudsmannen (2025)

¹⁰⁷ Schlytter, A. et al (2016)

¹⁰⁸ Socialstyrelsen (2024)

¹⁰⁹ Studierna är baserade på intervjuer med 14 socialarbetare.

”Det har skett en tydlig ökning i antalet skyddade boenden som tar emot män. Idag tar hälften av alla skyddade boenden emot män och majoriteten av dem erbjuder kollektivt boende.”

värre för en riktig man, och inte någon sån”,¹¹⁰ att bli utsatt av sin kvinnliga partner. Enligt studien använder även socialarbetarna männens position i genusordningen för att förstå deras utsatthet, som att män exempelvis saknade typiska manliga egenskaper kunde vara en anledning till att kvinnor utövade våld.¹¹¹ Studierna visar att även yrkesverksamma påverkas av samhället vi alla lever i och att det är svårt att vara fri från förutfattade meningar.

Behov på organisatorisk nivå

Det har skett en tydlig ökning i antalet skyddade boenden som tar emot män. Idag tar hälften av alla skyddade boenden emot män och majoriteten av dem erbjuder kollektivt boende. I Jämställdhetsmyndighetens intervjuer med yrkesverksamma uttrycks ett behov av skyddat boende för pojkar som inte kan placeras med sin vårdnadshavare. Ett skyddat boende för en specifik målgrupp, exempelvis pojkar utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck, bör inte ”blandas” med boenden för kriminella pojkar eller pojkar i missbruk.

Insatser riktade till män som riskerar att utsättas för våld i nära relationer

Behov hos män

Även bland män som inte riskerar att utsättas för våld efterfrågas samtal. Männen efterfrågar att kunna prata med någon om sina känslor, sina funderingar och att hitta sitt sammanhang. I intervjuer med yrkesverksamma som Jämställdhetsmyndigheten utfört lyfter de stödmottagningar som riktar sig till vuxna män ett behov hos män att kunna hantera sin psykiska ohälsa bättre – ”...att lära sig identifiera de här öppna sår i en själv...” som en intervjuad yrkesverksam uttrycker det. Många mansjourer jobbar inte främst med mäns våldsutsatthet utan hur männen ska klara av livet, främst i motgångar. Mäns psykiska ohälsa är ett allvarligt problem och dess yttersta konsekvens är självmord. 70 procent av alla självmord i Sverige begås av män. För män mellan 15 och 44 år är självmord den vanligaste dödsorsaken och för äldre män över 85 år är risken för självmord allra högst.¹¹² Enligt forskning påverkas män i större utsträckning än kvinnor av psykosociala negativa händelser såsom skilsmässa, separation, en partners död, arbetslöshet, mobbing, utsatthet för övergrepp, allvarlig sjukdom eller smärttillstånd.¹¹³

Suicide Zero¹¹⁴ genomför varje år en befolkningsundersökning med frågor om kunskaper om självmord, om attityder och om inställningen till att agera förebyggande.

¹¹⁰ Skillmark M. et al (2025)

¹¹¹ Skillmark M. et al (2025)

¹¹² Suicide Zero (2023)

¹¹³ Schrijvers DL, et al (2012)

¹¹⁴ Suicide Zero är en ideell organisation som arbetar för att minska självmorden i Sverige.

”Yrkesverksamma behöver mer kunskap för att upptäcka risken för våld, primärt hos pojkar och män som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck, pojkar och män med funktionsnedsättningar samt pojkar och män i samkönade relationer.”

Jämfört med kvinnorna uppger männen att de både i lägre utsträckning vet hur man kan prata med någon som mår psykiskt dåligt och vart en person som mår dåligt ska vända sig för att få hjälp. Männen har också mer sällan agerat för att hjälpa någon som inte mår bra.¹¹⁵

De yrkesverksamma som Jämställdhetsmyndigheten har intervjuat lyfter vikten av riktad information till pojkar och män om att de kan vara utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck. Detta reflekteras i en rapport som har samlat erfarenheter av arbete och stödinsatser mot tvångsäktenskap från flera länder i Europa. Där framkommer att det kan vara utmanande för unga män att själva definiera sig som utsatta för tvångsäktenskap. Detta för att bilden av vad som är ett tvångsäktenskap eller vem som är utsatt inte överensstämmer med deras egen situation. Det kan i sin tur leda till att utsatta, särskilt män, inte söker hjälp.¹¹⁶ Det som yrkesverksamma lyfte var, förutom behovet av riktade insatser, att det finns lokala stödmottagningar för pojkar och unga män dit de kan vända sig, utifrån våldsutsatthet eller grupptillhörighet, såsom att tillhöra gruppen hbtqi-personer eller att vara utsatt för hedersrelaterat våld och förtryck.

Behov hos yrkesverksamma

De yrkesverksamma som vi intervjuat uppger att de behöver mer kunskap för att upptäcka risken för våld, primärt hos pojkar och män som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck, pojkar och män med funktionsnedsättningar samt pojkar och män i samkönade relationer. Kunskapen behövs även för att förstå våldets omfattning och kunna göra en adekvat riskbedömning för att kunna ge rätt stöd och skydd. Yrkesverksamma behöver ha kunskap om både våldsutsatthet och våldsutövande för att kunna upptäcka våldsutsattheten bland framför allt pojkar och män utsatta för heder, men även utsatthet för våld i andra relationer.

I Jämställdhetsmyndighetens rapport från 2023 *När barn tvingas ta ansvar för sitt eget skydd*¹¹⁷ utsätts både pojkar och flickor för hedersrelaterat våld och förtryck trots att myndigheter har kännedom om att det inte står rätt till i familjen. I genomförandet av rapporten har yrkesverksamma inom socialtjänst, polis, skola och särskilda resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck intervjuats. De intervjuade yrkesverksamma har ett flertal exempel på hur skolpersonal kan spela en mycket viktig roll genom att ställa frågor, lyssna när barnet försöker berätta samt stå kvar och göra anmälningar även när den unga själv tvekar. De betonar också att skolan behöver bli bättre på att informera om och prata med eleverna om

¹¹⁵ Sucide Zero (2023)

¹¹⁶ Jokinen, A. et al (2024)

¹¹⁷ Jämställdhetsmyndigheten (2023 a)

denna typ av utsatthet, om deras rättigheter och om att de kan få stöd. Flera yrkesverksamma beskriver en tveksamhet hos skolan att anmäla till socialtjänsten, då den inte vet hur socialtjänsten kommer att agera. De tar också upp exempel på när socialtjänsten direkt efter en anmälan har tagit kontakt med föräldrarna, som i sin tur har fört barnet utomlands för att förekomma ett eventuellt myndighetsingripande. Andra exempel handlar om att barn har berättat för socialtjänsten att de är rädda för att föras utomlands, men att ingen (adekvat) skyddsbedömning gjordes varpå barnen skickades hem och sedan fördes utomlands.¹¹⁸

En rapport från Örebro Universitet lyfter fram att medelålders och äldre män utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck har en benägenhet att totalt osynliggöras. Deras våldsutsatthet ses som en familjekonflikt och inte som hedersrelaterat våld och förtryck. Stödet och skyddet är anpassat för flickor och kvinnor utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck.¹¹⁹

I Jämställdhetsmyndighetens rapport *Ett liv präglad av våld*¹²⁰ framkommer det att hbtqi-personer och då inte minst homosexuella pojkar och unga män, kan vara särskilt utsatta när det gäller arrangerade äktenskap.¹²¹ För att öka upptäckten av våld bland hbtqi-personer kan de behöva andra beskrivningar av våld för att identifiera sin egen utsatthet för våld i nära relationer. Våldet behöver förstås utifrån den kontext som det utövas i. I syfte att upptäcka hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relation bör bedömningsinstrument för att ställa frågor om våld anpassas, så att målgruppen kan identifiera sig i det våld som frågas om.¹²² I Myndigheten för delaktighets rapport *Motverka våld bland barn och unga med funktionsnedsättning* framkommer det att många yrkesverksamma upplever sig sakna kunskap om hur våldsutsattheten ser ut för individer på exempelvis anpassad skola eller LSS-verksamhet.¹²³

Behov av fördjupad kunskap om våldsutövande och våldets konsekvenser

I de intervjuer med yrkesverksamma som Jämställdhetsmyndigheten har genomfört efterfrågar ett flertal yrkesverksamma kunskap om motstånd till våld, som att kunna se att flickors och kvinnors våld kan vara motstånd mot pojkars och mäns våld. Det handlar om att yrkesverksamma som möter, ger stöd och eventuellt ger skydd har kunskap att kunna se skillnad på vad som är att utsatta någon för våld och vad som att försöka skydda sig och göra motstånd mot våld. De önskar också att de som möter och behandlar våldsutövare har mer kunskap om mäns våld mot kvinnor och våldets konsekvenser.¹²⁴ Studier visar att kvinnors våld mot män kan vara en emotionell respons på mäns våld, snarare än ett utövande av makt och kontroll.¹²⁵ Då NCK:s intervjustudie inte innehöll frågan om männen själva utövat våld finns inte fullständig kunskap att hämta i studien, varken om männens motstånd mot våld eller om deras egen våldsutövning. Trots det fanns berättelser om männens våldsanvändning och att männen hade uppsökt hjälp och fått verktyg

¹¹⁸ Jämställdhetsmyndigheten (2024)

¹¹⁹ Baianstovu et al (2019)

¹²⁰ Jämställdhetsmyndigheten (2025 a)

¹²¹ Jämställdhetsmyndigheten (2025 a)

¹²² Jämställdhetsmyndigheten (2025 a)

¹²³ Myndigheten för delaktighet (2024)

¹²⁴ Här inkluderas våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål

¹²⁵ Bair-Merritt, M. H., et al (2010)

”Det våldsförebyggande arbetet är grundläggande för att förebygga mäns utsatthet för våld, mäns utövande av våld och för att bryta kopplingen mellan våld och manlighet.”

för att inte göra situationer än mer destruktiva. Det fanns också berättelser om att männen hade själva kommit att använda våld i självförsvar eller försvar av anhörig. Kunskapsöversikten lyfter behovet att se överlappningen mellan mäns utsatthet och utövande av våld.¹²⁶ Att inte fråga män om de blivit utsatta för våld, visar hur de strukturella heteronormativa idealen kan drabba våldsutsatta män när de söker hjälp och vara trygga med att de kan berätta om sin våldsutsatthet i alla dess delar utan att mötas av fördomar och utan att känna skam för att de inte uppfyller vad det är att vara en man enligt samhällets normer. Alla situationer gällande våld borde undersökas förutsättningslöst, konstaterar Kunskapsöversikten, för att upptäcka både utsatthet för våld och utövande av våld för att kunna på individnivå ge rätt insatser i form av stöd och skydd.¹²⁷

Behov på organisatorisk nivå

Från den 1 juli 2025 gäller den nya socialtjänstlagen där socialtjänsten ska arbeta mer förebyggande, vara mer tillgänglig och vara mer uppsökande. Den nya socialtjänstlagen skapar bättre förutsättningar för socialtjänsten att arbeta våldsförebyggande. Det förebyggande arbetet ska vara en integrerad del i socialtjänstens verksamheter.¹²⁸ Det innebär att förhindra eller motverka uppkomsten av sociala problem, såsom mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Genom att bedriva uppsökande verksamhet kan socialtjänsten identifiera risker och sociala problem samt erbjuda enskilda stöd och hjälp. Det stöd och den hjälp som socialtjänsten erbjuder kan ske i samverkan med andra aktörer, exempelvis från civilsamhället. Socialtjänsten ska enligt den nya socialtjänstlagen arbeta kunskapsbaserat, vilket innebär en medveten och systematisk användning av flera kunskapskällor för val av insatser: Den bästa tillgängliga kunskapen, den enskildes erfarenheter och önskemål, den enskildes situation och kontextuella omständigheter samt den professionelles expertis.¹²⁹ Med den nya socialtjänstlagen ska socialtjänsten vara mer tillgänglig, vara mer jämställd och arbeta kunskapsbaserat samt förebyggande, med målet att förhindra att problem uppstår eller växer. Både kvinnor och män ska ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter, och alla ska mötas utifrån sina individuella förutsättningar utan några könsstereotypera föreställningar.¹³⁰

Det våldsförebyggande arbetet är grundläggande för att förebygga mäns utsatthet för våld, mäns utövande av våld och för att bryta kopplingen mellan våld och manlighet. När mäns våldsutsatthet av andra män normaliseras är det rimligt att anta att mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck och våld i nära relationer ökar. Mäns våldsutsatthet av andra män kan även normalisera en

¹²⁶ Skillmark M. et al (2025)

¹²⁷ Skillmark M. et al (2025)

¹²⁸ Regeringen (2025)

¹²⁹ Socialstyrelsen (2025)

¹³⁰ Socialstyrelsen (2025)

nedvärdering av män som är mer jämställda och utför omsorgsarbete.¹³¹ Därav är det av stor vikt att motverka föreställningar om våld och hot om våld som legitima uttryck för manlighet i formandet av pojkars och unga mäns identitet.

Tillgången till insatser varierar

Samhällets insatser till pojkar och män är olika beroende på om de är utsatta eller utövare av våld, samt demografiska skillnader. Männen i NCK:s intervjustudie är en begränsad grupp och därför kan inga långtgående slutsatser dras utifrån intervjustudien. De var alla var födda i Sverige utan migrationserfarenhet. De allra flesta yrkesarbetade och några få studerade. En klar majoritet var heterosexuella – endast två av 30 män var homosexuella. De män i intervjustudien som bodde i eller i närheten av större städer syntes ha god tillgång till stöd från våldsenheterna.¹³² För de män som bodde i mer glesbefolkade delar av landet var stödet ofta mer beroende av en individ. Om den personen var sjuk eller hade slutat kunde det leda till att stödet och kunskapen om våld försvann.¹³³ Männen i studien berättar att när deras våldsutsatthet hade uppmärksammats i samband med olika vårdbesök så kunde det direkta stödet från vårdpersonalen vara bra. Framför allt hade stödet varit gott från olika akutmottagningar, såsom akutpsykiatri. Dock kunde det stöd som männen hänvisats till efteråt brista. Männen i studien uttrycker även farhågor för att söka hjälp, främst för att bli misstrodda eller anklagade för att själva utöva våld, vilket även ibland besannades. Med en förförståelse om detta har NCK valt att inte ställa frågan om mäns egen våldsanvändning. De män i NCK:s intervjustudie som sökte sig till socialtjänsten eller våldsenheten och fick stöd kände sig bekräftade och stärkta att lämna relationen. I SKR:s rapport SU-Kvinnofrid framkommer ingen skillnad mellan könen när det gäller om det skett en positiv förändring mot de mål som har satts upp för de enskilda individerna. Även här är underlaget litet, så inga generella slutsatser kan dras.

De ideella stödverksamheter (mansjourer) som riktar sig till män har inte våldsutsatthet som sitt primära verksamhetsområde utan hur man kan klara av livets olika motgångar. Detta återspeglar sig i de stödmottagningar som vänder sig till pojkar och unga män. Hit kan pojkar eller unga män vända sig för att prata om känslor eller ställa frågor om kroppen, relationer och sexualitet. Stödmottagningar som vänder sig till pojkar och unga män är dock tydligare i sin kommunikation med att de vänder sig till våldsutövande. Gemensamt för dem är ingångar för pojkar och män som utövar våld. Det är inte alltid skrivet i klartext utan i formuleringar såsom kriser, ilska och frustration. Det kan möjliggöra att pojkar och män tar det första steget för att upphöra med att utöva våld.

De män som hör av sig till den nationella telefonlinjen *Välj att sluta*¹³⁴ öppnar ofta med att de har ett hett temperament eller att de har förstått att deras barn är rädda för dem.¹³⁵ Att från början inte definiera sig som en våldsutövare reflekteras med andra ord på stödverksamheternas hemsidor och kan förmodligen på sådant sätt fånga upp flera.

¹³¹ SKR (2016)

¹³² NCK (2025)

¹³³ NCK (2025)

¹³⁴ Välj att sluta är en nationell stödlinje som riktar sig till de som vill få hjälp att förändra ett kontrollerande eller våldsamt beteende mot dina närstående.

¹³⁵ Stödlinjen *Välj att sluta* drivs av Manscentrum Stockholm.

ANALYS OCH SLUTSATSER

Våld, normer och skadlig maskulinitet

Rådande normer och föreställningar i samhället om hur en man bör vara har varit närvarande i denna kartläggning, främst bland de intervjuade männen men även genom hur yrkesverksamma förhåller sig till dem. Dessa normer och föreställningar kan göra det svårt för män att söka hjälp för sin våldsutsatthet. När yrkesverksamma förstår att männen söker stöd för våldsutsatthet får de dock i regel det stöd och skydd de behöver.

Studier visar att män har svårt att identifiera sig som ett offer för våld.¹³⁶ I en studie där 38 män från fyra anglosaxiska länder deltagit är diskussionen om offerskap central, då männen associerar den med passivitet och brist på självbestämmanderätt, vilket anses som omanligt av männen.¹³⁷ De lyfter i stället sin egen respons på våldet, till exempel hur de kontrollerade situationen genom att förhindra våldet och förebygga det, vilket även kan förstås som en berättelse om motstånd där ett sätt att utöva makt och kontroll blir att själv använda våld.¹³⁸ Att framhålla sina egna handlingar och vikten av att vara stor och stark framhålls även av männen i Nationellt centrum för kvinnofrids intervjustudie. Den tyngd som män tillskriver upprätthållandet av sin och andra mäns manlighet blir ett hinder när de söker stöd för sin våldsutsatthet. Med andra ord hindrar skammen att bli utsatt av en kvinna män från att söka hjälp, men även rädslan för att inte bli trodd, vilket ibland även besannas.¹³⁹ Då män kan känna rädsla för att bli gjorda till åtlöje, kan det hindra dem från att söka stöd, då offerrollen inte passar in i den bild av vad som är en man i samhällets ögon. I NCK:s intervjustudie där männens utsatthet hade upptäckts av vården fanns flera goda exempel där männen hade blivit trodda och fått stöd och hjälp, även om underlaget är litet.¹⁴⁰ Det tyder på att män får hjälp när de söker stöd.

Globalt och i vårt samhälle finns en kulturellt idealiserade bild av vad manlighet är och bör vara, den så kallade hegemoniska maskuliniteten¹⁴¹ som för många män är eftersträvanvärd. Den hegemoniska maskuliniteten beskrivs i sociologiska studier som viktig för män, oavsett om de uppfyller den eller inte. De män som utövar våld är en liten grupp och representerar inte alla män, men kopplingen mellan våld och skadliga maskulinitetsnormer är viktig att förstå för att på bästa sätt förebygga våldet.

Mäns erfarenhet av att utsättas för våld i nära relationer bör ses i ljuset av de patriarkala strukturer som finns i vårt samhälle. Kvinnors våld mot män, som främst är psykiskt, förändrar dock inte kvinnors underordnade position på en samhällsnivå gentemot män, som ligger till grund för den svenska jämställdhetspolitiken.¹⁴² Däremot kan det bidra till att reproducera hierarkin män emellan.¹⁴³ De patriarkala genuskonstruktionerna medverkar även till att definiera mäns

¹³⁶ Skillmark, M. et al (2025)

¹³⁷ Dixon et al (2022)

¹³⁸ Dixon et al (2022)

¹³⁹ NCK (2025)

¹⁴⁰ NCK (2025)

¹⁴¹ Connell (2008)

¹⁴² Skr. 2016/17:10

¹⁴³ Nybergh et al (2016)

upplevelser av våld¹⁴⁴ vilket kan kopplas till ett eventuellt mörkertal bland män. En förklaring till mäns minskade benägenhet att söka stöd när de utsätts för våld i nära relation ligger av allt att döma i att män och kvinnor, utifrån sitt kön, förväntas att agera på olika sätt. Redan i tidig ålder uppmuntras flickor att samtala om sina känslor och att ta ansvar för andras.¹⁴⁵ Flickor förväntas även kunna ge uttryck för sina känslomässiga behov, vilket underlättar för omgivningen att förstå vad de behöver. Pojkar har inte samma förväntningar och får därmed inte öva på att uttrycka sina känslor eller att ta ansvar för andras.¹⁴⁶ Konsekvensen blir att kvinnor jämfört med män i större utsträckning vet hur de ska prata med någon som mår dåligt och vart en person som mår dåligt kan vända sig för att få stöd.¹⁴⁷

Yrkesverksamma som möter män lyfter fram att de som hör av sig främst gör det för att genom samtal få hjälp och stöd med att klara av svårare perioder i sina liv eller för att de känner sig ensamma. Genom att skapa förutsättningar för pojkar att lära sig att samtala om sina känslor, och ta hänsyn och ansvar för andras känslor, kan risken för destruktivitet, våld och psykiskt lidande minska, både för dem själva och för människor i deras omgivning.

Jämställdhet och våld

I intervjuer med yrkesverksamma på olika Relationsvåldscentrum¹⁴⁸ framkommer att i de fall där en man var i samtal hos dem för sin våldsutsatthet så fick ofta även hans kvinnliga partner insatser hos dem för sin våldsutsatthet. Det förekom också att det som männen uppfattade som utsatthet för våld exempelvis kunde vara att deras kvinnliga partner hade förväntningar på delat ansvar för hem och barn. Att det finns en diskrepans mellan mäns och kvinnors uppfattning om vad det innebär att ha en jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet, så att vissa män kan uppfatta sig utsatta för psykiskt våld när de förväntas dela på ansvaret, är ett jämställdhetsproblem. Kvinnor utför idag majoriteten av det dagliga hem- och omsorgsarbetet,¹⁴⁹ vilket påverkar männens framtida relationer med sina egna barn. Kvinnor tar även ut nästan 70 procent av alla föräldradagar. Kvinnor tillbringar mer tid med sina barn (oavsett om de är sammanboende med pappan eller ej) jämfört med män, framför allt när barnen är yngre. Mest sannolikt fortsätter kvinnor under barnens uppväxt att ta ett större ansvar än män för den rutinmässiga omsorgen i vardagen.¹⁵⁰ Detta drabbar papporna i form av att de inte har en lika nära relation till sina barn som mammorna. Studier gjorda av Folkhälsomyndigheten visar att barn har lättare att anförtro sig till sina mammor jämfört med sina pappor, oavsett om de är flickor eller pojkar.¹⁵¹

Yrkesverksamma som möter pojkar och unga män erfar att många pojkar och män har en snedvriden uppfattning om hur sex ska vara och att sex idag tenderar att innehålla våld. När det finns en acceptans av våld, en konservativ syn på könsrollerna samt en sanning om mäns sexuella berättigande så som i

¹⁴⁴ Skillmark, M. et al (2025)

¹⁴⁵ Thomsson, H. et al (2012)

¹⁴⁶ SKR (2018)

¹⁴⁷ Suicide Zero (2023)

¹⁴⁸ I Stockholm finns fyra Relationsvåldscentrum, varav tre av dem är intervjuade för denna rapport.

¹⁴⁹ Exempelvis såsom att se till att barnen äter och sover, hygien, ta sig till förskola och skola samt aktiviteter .

¹⁵⁰ Jämställdhetsmyndigheten (2023)

¹⁵¹ Jämställdhetsmyndigheten (2023)

pornografin ökar risken för att män och killar ska utöva sexuellt våld mot kvinnor och flickor.¹⁵² Det drabbar även pojkar och män, som står utanför rådande normer om hur en man ska vara, exempelvis män i samkönade sexuella förbindelser och förhållanden eller män med funktionsnedsättningar. Detta framkommer i Brås rapport *Samtyckeslagstiftningens tillämpning och konsekvenser*. Vid våldtäkter där målsäganden är en man sker majoriteten när han befinner sig i en särskilt utsatt situation, exempelvis genom att han sov efter att ha varit mycket berusad eller drogpåverkad. Gärningspersonerna är främst en eller flera andra män och i vissa fall kvinnor.¹⁵³ Även där målsägande är kvinnor är det beskrivet hur flickor/unga kvinnor försöker säga nej, men ger upp. Hon vet inte hur hon ska hantera situationen, känner sig maktlös, känner sig rädd för vad som kan hända och vågar inte säga nej, trots att hon inte vill vara med.¹⁵⁴ De yrkesverksamma som möter unga och har gjort det under en längre period ser att den tillgängliga pornografin har normaliserat sexualiserat våld.

Mäns organisering och arbetet mot skadliga maskulinitetsnormer och våld

Idag finns det olika organisationer och verksamheter dit män och pojkar kan vända sig för att prata om sina problem. Flera organisationer har det uttalade syftet att förbättra pojkars och mäns mentala hälsa genom att bryta ensamheten och få pojkar och män att kunna uttrycka sina känslor och behov. De arbetar också med att förändra skadliga maskulinitetsnormer och engagera män i arbetet för ett jämställt samhälle och förebygga våld.¹⁵⁵

En mansorganisation som arbetar för att ingen ska utsättas för våld är MÄN som startades på 1990-talet som en reaktion mot mäns våld mot kvinnor och barn i väpnade konflikter. Den har även kommit att inkludera mäns våld mot kvinnor och barn i allmänhet. Idag är det en organisation som främst jobbar förebyggande mot mäns våld, med pappagrupper och med att engagera män i arbetet för ett jämställt samhälle utan våld. Organisationen är uttalat feministisk och en grundtanke i MÄN:s arbete är att ta ansvar och kroka arm med kvinnojoursrörelsen, så att förebyggande arbete och stöd till män inte får ske på våldsutsatta kvinnors och barns bekostnad. Syftet är också att säkerställa att de som organisation utmanar patriarkala maktstrukturer och idéer. MÄN menar att organisationen genom att tydliggöra sitt ansvar i arbetet för ett jämställt samhälle fritt från våld synliggör den kamp som kvinnor och andra förtryckta grupper har bedrivit under en lång tid, samt borgar för att deras verksamhet understödjer den kampen.¹⁵⁶

Kvinnors motstånd mot mäns våld är grunden till kvinnojoursrörelsen, som grundades på 1970-talet¹⁵⁷ som en protest mot mäns våld mot kvinnor och barn, samt det bristande offentliga stödet. Den startade som ett stöd och skydd kvinnor emellan och är så fortfarande idag, även om den har formaliserats och professionaliserats. Kvinnojoursrörelsen lade grunden till det utvecklingsarbete som än idag pågår inom det offentliga, både vad gäller stöd och skydd samt förbättrad

¹⁵² Franzén, A. et al (2020)

¹⁵³ Brå (2025 f)

¹⁵⁴ Brå (2025 f)

¹⁵⁵ Se bland annat Fatta man, Lockerroom talk och Under Kevlaret.

¹⁵⁶ MÄN (2025)

¹⁵⁷ NCK (2025)

lagstiftning, föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer.¹⁵⁸ Kvinnofridsreformen¹⁵⁹ och kommunala skyddade boenden för våldsutsatta kan också nämnas. Kvinnojoursrörelsen är fortfarande idag politiskt aktiv och driver frågor för att öka jämställdheten mellan kvinnor och män, inklusive att mäns våld mot kvinnor och barn, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra. Ett flertal kvinnojourer stöttar män utsatta för våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck, genom olika stödinsatser, exempelvis stödsamtal, och flera kvinnojourer tar även emot män i de skyddade boendena. På samma sätt har även många tjejjourer utökat sitt stöd till att inkludera pojkar i sin stödverksamhet. Ett flertal har även bytt namn till ungdomsjourer.

Kvinnojoursrörelsen och MÄN har varit föregångare i utvecklandet av det våldspreventiva arbetet i Sverige. Bland annat har de tillsammans utvecklat Machofabriken¹⁶⁰ och varit delaktiga i framtagandet av handboken för våldsförebyggande arbete *Inget att vänta på*.

Våldsförebyggande arbete

Sedan den 1 juli 2023 är det lagstadgat att kommuner ska arbeta våldsförebyggande. Varje kommun ska bedriva ett kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete och säkerställa organisatoriska förutsättningar för det. Brå ska tillsammans med Polisen, Sveriges kommuner och regioner samt länsstyrelserna ge stöd till kommunerna så att de kan nå upp till de krav som lagen ställer.¹⁶¹

De flesta män utövar inte våld utan fördömer våld, i synnerlighet mäns våld mot kvinnor och barn. Dock är skadlig maskulinitet sammankopplat med våld i vårt samhälle, och som vi har sett påverkar den även män som blir utsatta för våld i nära relationer. För att utforma verkningsfulla förebyggande insatser måste de ha en genusförändrade ansats¹⁶² samt bryta kopplingen mellan skadlig maskulinitet och våld.¹⁶³ Forskning visar att våldspreventiva insatser bör utgå från att förändra stereotypa idéer och beteenden om hur män förväntas vara. Det handlar om att visa pojkar och män att det finns många olika sätt att vara man på, samt att lyfta likheterna mellan kvinnor och män och motverka homofobi. Det handlar också om att ifrågasätta mäns makt och privilegier samt sociala normer, där det är särskilt viktigt att män får uttrycka sina eventuella rädslor och sårbarheter, till exempel när de blir utsatta för våld i en nära relation.¹⁶⁴ Tillvägagångssätt som fokuserar på förändring av samhällsnormer har potential att förändra versioner av skadlig maskulinitet som främjar våld. Genom att göra det tar de itu med makt och förtryck, och försöker förändra de mekanismer i samhället som stöder dem.¹⁶⁵ Jämställdhetsmyndigheten har i en tidigare rapport studerat de två faktorer som den nationella strategin betonar för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor; vikten av förebyggande

¹⁵⁸ Socialstyrelsen (2022)

¹⁵⁹ Brännvall M. (2016)

¹⁶⁰ Machofabriken är ett verktyg för arbete för jämställdhet och mot våld bland unga. Det består av filmer, övningar och samtalsunderlag som möjliggör starten på ifrågasättande av begränsande och destruktiva killnormer.

¹⁶¹ Brå (2025 h)

¹⁶² Med genusförändrande ansats avses en ansats som försöker förändra genusnormer och främja mer jämställda relationer mellan män och kvinnor. Detta genom att kritiskt reflektera kring, ifrågasätta eller förändra institutionella praktiker och bredare sociala normer som skapar och återskapar ojämställdhet och mäns och kvinnors sårbarhet.

¹⁶³ WHO (2007)

¹⁶⁴ Jewkes, R. K., Flood, M. G. and Lang, J. (2015)

¹⁶⁵ Jewkes, R. K., Flood, M. G. and Lang, J. (2015)

insatser, med fokus på våldsutövare och skadliga maskulinitetsnormer, samt mäns ansvar och delaktighet. Syftet var att undersöka vilka faktorer som kan stärka förutsättningarna för att fler pojkar och män aktivt väljer att bli delaktiga och ta ansvar för att främja jämställdhet samt motverka mäns våld mot kvinnor.¹⁶⁶

I regeringens nationella våldsförebyggande program, som lanserades i juni 2022, är de centrala perspektiven att arbetet mot våld bör engagera alla män.¹⁶⁷ Det är också en viktig slutsats i denna rapport. Programmet lyfter föreställningar om våld och hot om våld som legitima uttryck för manlighet och att detta aktivt bör motverkas i sammanhang som är särskilt viktiga i formandet av pojkars och unga mäns identitet.¹⁶⁸ Centralt i programmet är också att ha ett heltäckande våldsförebyggande arbete med tidigt förebyggande åtgärder riktade till en stor del av befolkningen för att utmana destruktiva normer och värderingar som underbygger eller rättfärdigar utövande av våld.¹⁶⁹

Riktade insatser

Jämställdhetsmyndigheten ser att de utsattheter och livssituationer som kartlagts inom ramen för detta uppdrag systematiskt måste inkluderas i det vålds- och brottsförebyggande arbetet, inte minst på lokal nivå, och att specifika riskfaktorer behöver beaktas. Det krävs återkommande information och dialog om rättigheter, skyldigheter, lagstiftning och stödmöjligheter på olika arenor både av offentlig verksamhet och av civilsamhället, framför allt med aktörer som har förtroende inom grupperna.

Pojkar och män i hederskontext är ofta både utsatta för våld och förtryck, samtidigt som de kan vara utövare av våld och förtryck. Riktade, aktiva och tidiga våldsförebyggande insatser för pojkar och män i hederskontext skulle inte bara ge dem som individer stöd, utan potentiellt även kunna hindra att deras systrar eller andra kvinnliga släktingar utsätts för våld och förtryck.

Särskilt utsatta grupper

Som lyfts tidigare är inte pojkar och män en homogen grupp, vilket ibland osynliggör grupper inom gruppen män. Vissa grupper har det varit svårare att nå fram till, såsom transpersoner, män med funktionsnedsättning, äldre män samt män utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck. Detta lyfter även NCK i sin intervjustudie med våldsutsatta män.

Även om underlaget om särskilt utsatta grupper i denna kartläggning är begränsat så framkommer särskilda och betydelsefulla erfarenheter som är grundläggande för att förstå mäns utsatthet för våld. Dessutom belyser de olikheterna inom gruppen män vilket i sig tydliggör de maktstrukturer som finns och i sig kan innebära en särskild utsatthet inom gruppen män.

Rapporter framtagna av Jämställdhetsmyndigheten, andra myndigheter och andra organisationer lyfter pojkars och mäns utsatthet relaterat till deras funktionsnedsättning, sexualitet eller att de lever i en hederskontext. Våldet mot pojkar och män inom dessa grupper måste synliggöras så att de kan få adekvat stöd och vid behov skydd.

¹⁶⁶ Jämställdhetsmyndigheten 2024

¹⁶⁷ Regeringen 2022

¹⁶⁸ Regeringen 2022

¹⁶⁹ Regeringen 2022

REKOMMENDATIONER

- Utveckla arbetet med att systematiskt fråga om våld inom ramen för det hälsofrämjande uppdrag som många aktörer som möter unga har, till exempel hos elevhälsan och i mönstringsunderlag inför värnplikt. Ge relevant aktör eller myndighet i uppdrag att införa detta.¹⁷⁰
- Ställ systematiskt frågor om våld (både utsatthet och utövande) till båda föräldrarna vid mödravårds- och barnavårdscentraler. Uppdraget bör riktas till relevant aktör inom hälso- och sjukvården.¹⁷¹

Uppdrag till Skolverket:

- I läroplanen för förskolans verksamheter inkludera ett mål om att visa kunskap om universell våldsprevention. I undervisningen av kunskapsmålet ska det ingå att arbeta med social och emotionell träning i syfte att pojkar och flickor lär sig att skapa förutsättningar för hälsosamma och trygga relationer. Uppdraget bör ske i samverkan med Jämställdhetsmyndigheten.
- För att lärare ska kunna undervisa i sexualitet, samtycke och relationer behöver jämställdhet med fokus på sjätte delmålet¹⁷² ingå i lärarutbildning. Förståelse och kunskap om jämställdhet är grundläggande för att lära ut om samtycke och relationer. Skolverket bör få ett uppdrag att implementera detta i utbildningen för grundlärare.

Uppdrag till Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFOF):

- Utforma ändamålsenliga föräldraskapsstödsprogram där kunskap om våldsförebyggande arbete med en genusförändrande ansats är utgångspunkten.
- Utforma ett riktat föräldrastödsprogram med fördjupad kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck som utgångspunkt.

Uppdrag till Socialstyrelsen:

Ta fram ändamålsenliga utbildningar riktade till verksamheter inom socialtjänst som möter våldsutsatta män och kvinnor, liksom våldsutövare. Utbildningarna ska innehålla fördjupad kunskap om området mäns våld mot kvinnor och bygga på en förståelse om att våldet är ett uttryck för strukturell ojämställdhet,¹⁷³ och även ge särskild kunskap inom:

- hedersrelaterat våld och förtryck
- våld i nära relationer, där mäns våldsutsatthet är inkluderat
- prostitution och människohandel för sexuella ändamål
- sexuellt våld

Dessa utbildningar ska ge en särskild kunskap som är nödvändig för att ge rätt stöd till våldsutsatta och att förebygga mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer och alla dess uttryck. Uppdraget bör ske i samverkan med Jämställdhetsmyndigheten.

¹⁷⁰ Se Jo-beslut (Dnr 6732–2023) att frågor om våld ska ställas när det kan antas få relevans för ärendet

¹⁷¹ Se Jo-beslut (Dnr 6732–2023) att frågor om våld ska ställas när det kan antas få relevans för ärendet

¹⁷² Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

¹⁷³ Istanbulkonventionen (2011)

- Kartlägg och analysera behovet av skyddat boende för pojkar och män som utsätts eller riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck.
- Kartlägg och analysera behovet av skyddat boende för pojkar och män med den dubbla utsattheten det innebär att leva med funktionsnedsättning och utsättas eller riskerar att utsättas för våld i nära relationer eller för hedersrelaterat våld och förtryck. Uppdraget bör ske i samverkan med Myndigheten för delaktighet (MFD.)
- Kartlägg i samverkan med Jämställdhetsmyndigheten och Brå hur mäns psykiska ohälsa är kopplad till våld (både utsatthet och utövande). Det inkluderar mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution och människohandel för sexuella ändamål, mäns våld mot sig själva i form av till exempel missbruk eller suicid.

Uppdrag till Jämställdhetsmyndigheten:

- Ta fram riktad information till pojkar och unga män som riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck, till exempel inom skola, fritidsverksamhet och elevhälsovård.
- Ta fram och sprida till yrkesverksamma material med kunskap om pojkars och mäns våldsutsatthet med fokus på särskild utsatthet, till exempel hedersrelaterat våld och förtryck.
- Ansvara fortsatt för att sprida arbetsgivarperspektivet på våld. Genom att systematiskt fråga om våld (både utsatthet och utövande) kan arbetsplatsen slussa personer vidare för att få det stöd och skydd som en våldsutsatt kan vara i behov av, eller det stöd en våldsutövare behöver för att förändra sitt våldsamma beteende.¹⁷⁴
- Kartlägg och analysera, i samverkan med Barnombudsmannen, kopplingen mellan användandet av sociala och digitala medier å ena sidan, och å andra sidan pojkars och mäns psykiska hälsa och erfarenheter av våld. Ett särskilt fokus ska riktas till pornografins skadliga påverkan.

¹⁷⁴ Se Jo-beslut (Dnr 6732–2023) att frågor om våld ska ställas när det kan antas få relevans för ärendet

REFERENSER

Baianstovu, R., Strid, S., Cinthio, H., Särnstedt Gramnaes, E., Enelo, J-M (2019) Heder och samhälle. Det hedersrelaterade våldets och förtryckets uttryck och samhällets utmaningar. Örebro University

Bair-Merritt, M. H., Crowne, S. S., Thompson, D. A., Sibinga, E., Trent, M., & Campbell, J. (2010). Why Do Women Use Intimate Partner Violence? A Systematic Review of Women's Motivations [Review of Why Do Women Use Intimate Partner Violence? A Systematic Review of Women's Motivations]. Trauma, Violence, & Abuse, 11(4), 178–189. Sage Publications, Inc.

Brottsofferjouren (2024) [Statistik 2024](#)

Bridges, Ana J.; Wosnitzer, Robert; Scharrer, Erica; Sun, Chyng; Liberman, Rachael: Aggression and Sexual Behavior in Best-Selling Pornography Videos: A Content Analysis Update, i Violence against women, Vol.16, No, 10, 2010, 1065-1085

Barnombudsmannen (2022) [Delrapport 1: Kartläggning av forskning om pornografins inverkan på barn och unga](#)

Barnombudsmannen (2025) Återrapportering av regeringsuppdraget om barn och ungas uppväxt- och levnadsförhållanden och risk för att involveras och utnyttjas i kriminalitet. [”Det har alltid funnits våld, alltså när det har funnits problem.”](#)

Brottsförebyggande rådet (2024 a). 2024:4. [Brott i nära relation. Kartläggning av utsatthet under 2022 och under livstiden.](#)

Brottsförebyggande rådet (2024 b) Rapport 2024:8 [Nationella trygghetsundersökningen - Om utsatthet, otrygghet och förtroende.](#)

Brottsförebyggande rådet (2025 a), NTU Kortanalys (2025:2) [Nationella trygghetsundersökningen, uppföljningsintervjuer 2024 - En redovisning av omständigheter kring brottsändelser](#)

Brottsförebyggande rådet (2025 b) Kortanalys (2025:1) [Risk för våld i partnerrelation - En statistisk analys av sociodemografiska faktorer.](#)

Brottsförebyggande rådet (2025 c). [Anmällda brott Slutlig statistik](#)

Brottsförebyggande rådet (2025 d) [Personer lagförda för brott Slutlig statistik 2024](#)

Brottsförebyggande rådet (2025 e) [Konstaterade fall av dödligt våld En granskning av anmält dödligt våld 2024.](#)

Brottsförebyggande rådet (2025 f) [Samtyckeslagens tillämpning och konsekvenser.](#) En förnyad uppföljning av 2018 års förändringar i svensk våldtäktslagstiftning, Rapport 2025:3

Brottsförebyggande rådet (2025 g) [Även män utsätts för våldtäkt – men polisanmäler det sällan](#) | Brå - Brottsförebyggande rådet [2025-08-11]

Brottsförebyggande rådet (2025 h) Kunskapsstöd. [Kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete \[2025-08-04\]](#)

Brännvall Mari Malmö University Health and Society, [Frigörelse med förhinder](#). Doctoral Dissertation 2016:7

Connell, R. (2008). Maskuliniteter. Bokförlaget Daidalos AB.

Europarådet (2011). Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet. Europarådets fördragsserie – nr 210 Publications Office

[FN \(2025\). Universal Declaration of Human Rights – Swedish. \[2025-04-17\]](#)

Folkhälsomyndigheten (2019) [Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter \(SRHR\) i Sverige 2017 – Resultat från befolkningsundersökningen SRHR2017](#)

Folkhälsomyndigheten (2024 a). [Nationella folkhälsoenkäten ”Hälsa på lika villkor?”](#)

Folkhälsomyndigheten (2024 b) [Syfte och bakgrund till frågorna i Nationella folkhälsoenkäten 2024 — Folkhälsomyndigheten](#)

Folkhälsomyndigheten (2025) [Ungas hälsa, relationer och sexliv - Resultat från UngKAB23](#)

Fredrickson, Barbara L.; Roberts, Tomi-Ann: Objectification theory: Toward understanding women’s lived experiences and mental health risks, i Psychology of women quarterly, 1997, Vol.21, No. 2. 1997.

Franzén Anna & Gottzén Lucas: Stockholms universitet 2020, [Våldsprevention i Sverige: En forskningsöversikt](#). Barn- och ungdomsvetenskap: Forskning (rapport 2020:2)

Hansén Caroline (2024) (In)Vulnerable Masculinity – Men’s Narration and Identity when Experiencing Violence from a Female Partner. [Avhandling Linnaeus University Dissertations No 531/2024](#).

Jewkes, R. K., Flood, M. G. and Lang, J. (2015). From work with men and boys to changes of social norms and reduction of inequities in gender relations: A conceptual shift in prevention of violence against women and girls. The Lancet, 385 (9977),

Jokinen, A., Pekkarinen, A-G. & Rantanen, J., “Never easy” – Enhancing response and support to victims of forced marriage, HEUNI Report series No. 106, 2024

Justitieombudsmannen (2025) [Försäkringskassan kritiserar för att i ett ärende om sjukpenning ha ställt frågor om våld som saknade betydelse för bedömningen i ärendet \[2025-09-11\]](#)

Jämställdhetsmyndigheten (2023 a) 2023:15 [När barn tvingas ta ansvar för sitt eget skydd](#)

Jämställdhetsmyndigheten (2023 b) 2023:17 [Livspusslet som inte går ihop](#)

Jämställdhetsmyndigheten (2024) 2024:11 [Ett värdigt liv – att åldras fredad från våld](#)

Jämställdhetsmyndigheten (2025 a) 2025:2 [Ett liv präglad av våld](#)

Jämställdhetsmyndigheten (2025 b) 025:12 [Utanför normen, utanför skyddsnäten?](#)

Myndigheten för delaktighet (2023) 2023:12 [Våld mot personer med funktionsnedsättning – Om utsatthet och förekomst av våld](#)

Myndigheten för delaktighet (2024) 2024:16 [Stödmaterial för att förebygga, upptäcka och utreda våldsutsatthet bland barn och unga med funktionsnedsättning](#)

Myndigheten för delaktighet (2025) 2025:6 [Särskild sårbarhet, särskilt ansvar](#)

Nationellt centrum för kvinnofrid (2014) Våld och hälsa. En befolkningsundersökning om kvinnors och mäns våldsutsatthet samt kopplingen till hälsa

Nationellt centrum för kvinnofrid (2024) [Slutredovisning av regeringsuppdrag: Nationellt telefonstöd till våldsutsatta](#) (A2021_02054)

Nationellt centrum för kvinnofrid (2025) [Mäns utsatthet för våld i nära relationer - Uppsala universitet](#) [2025-05-11]

Nationellt centrum för kvinnofrid (2025) [Kvinnojourernas verksamhet - Uppsala universitet](#) [2025-08-14]

Nybergh, L. (2013). Genväg till forskning nr 5. När män utsätts för våld i en nära relation – hur ser det ut då? En genomgång av internationell forskning. Västra Götalandsregionen: Göteborg.

Nybergh, L., Enander, V., & Krantz, G. (2016). Theoretical considerations on men's experiences of intimate partner violence: An interview-based study. Journal of family violence, 31, 191-202.

Regeringen (2016). [Makt, mål och myndighet - feministisk politik för en jämställd framtid - Regeringen.se](#) Skr. 2016/17:10

Regeringskansliet, Arbetsmarknadsdepartementet (2024). [Fri och trygg utan våld och förtryck: Åtgärdsprogram för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel 2024–2026](#)

Regeringen (2025) Frågor och svar om nya socialtjänstlagen [Frågor och svar om nya socialtjänstlagen](#) [2025-08-05]

Scott-Storey, K., O'Donnell, S., Marilyn Ford-Gilboe, M., Varcoe, C., Wathen, N., Malcolm J., and Vincent C., (2023) What About the Men? A Critical Review of Men's Experiences of Intimate Partner Violence

Schlytter, A. & Rexvid, D. (2016). Mäns heder: att vara både offer och förövare (1ed.). Lund: Studentlitteratur AB.

Schrijvers DL, Bollen J, Sabbe BG. The gender paradox in suicidal behavior and its impact on the suicidal process. J Affect Disord. 2012 Apr;138(1-2):19-26.

Socialstyrelsen (2022) [HSLF-FS 2022:39 Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer](#) [2025-08-05]

Socialstyrelsen (2024 a) [Socialstyrelsens utredningar av vissa skador och dödsfall 2022–2023](#)

Socialstyrelsen (2024 b) [Kartläggning av skyddade boenden i Sverige](#)

Socialstyrelsen (2024 c) Socialtjänstens och skyddade boendens erfarenheter av kontakt med våldsutsatta män. PM. Dnr: 9254/2024

Socialstyrelsen (2025) Meddelandeblad Nr 4/2025 [En ny socialtjänstlag](#) [2025-08-05]

Stiftelsen Allmänna Barnhuset och Myndigheten för delaktighet (2022) [Mer utsatta än andra – om våld och övergrepp mot barn med funktionsnedsättningar. En fördjupning från studien ”Unga, sex och internet efter #metoo”](#)

Sveriges Kommuner och regioner (2024) [Socialtjänstens stöd till våldsutsatta vuxna. Lärdomar från individbaserad systematisk uppföljning, SU-Kvinnofrid 2021–2023](#)

Sveriges Kommuner och Regioner, (2018). [Maskulinitet och psykisk hälsa. Strategier för förbättringsarbete i vård och omsorg](#)

Sucide Zero (2023) [Män och självmord Faktasammanställning från Suicide Zero](#)

Thomsson, H. & Elvin-Novak, Y. (2012). Att göra kön. Om vårt våldsamma behov av att vara kvinnor och män. 2 uppl. Stockholm: Albert Bonniers Förlag.

World health organization (2010) [Violence prevention: the evidence](#)

World Health Organization (2007), Engaging men and boys in changing gender-based inequity in health: Evidence from programme interventions.

Förteckning av organisationer som representerar olika grupper av män

- 1000 Möjligheter
- Akillesförbundet
- Akutmottagning för våldtagna, Södersjukhuset
- Brottsofferjouren
- DHR – Delaktighet, handlingskraft och rörelsefrihet
- Döva – Sveriges Dövas Riksförbund
- Familjefridsjouren i Höganäs
- Killar.se (en del av MÄN)
- Linnamottagningen
- Manscentrum – krismottagning för män
- Mansjouren
- MUM Göteborg (Mottagning för unga män)
- Nationella skyddsinsatser
- PRO – Pensionärernas riksorganisation
- RFSL Ung
- RFSU stödmottagning
- Relationsvåldscentrum Innerstaden
- Relationsvåldscentrum Sydost
- Relationsvåldscentrum Väst
- Shanazi hjältar
- Somaya stödjour
- Stiftelsen insats skyddat boende
- Transammans
- TRIS (Tjejs rätt i samhället)
- Unizon

BILAGA SAMVERKAN OCH BEROENDEN

Uppdraget har samordnats med flera andra av Jämställdhetsmyndighetens uppdrag och andra myndigheter och organisationer.

- Uppdrag att kartlägga och sprida information om våld i ungas parrelationer (A2023/00985)
- Uppdrag att kartlägga kunskap om våldsutsatthet bland äldre personer (A2023/00925)
- Uppdrag att kartlägga hbtqi-personer utsatthet för våld i nära relationer och analysera behov av insatser (A2023/01065)
- Uppdrag att kartlägga och analysera förekomsten av barnäktenskap, tvångsäktenskap och månggifte i Sverige samt andra närliggande frågor (A2023/01238)
- Uppdrag att ta fram en kunskaps- och forskningsöversikt om hedersrelaterat våld och förtryck med internationella perspektiv samt att genomföra kompetenshöjande insatser (A2023/01354)
- Uppdrag att kartlägga och sprida kunskap om erfarenheter av hedersförtryck samt annat våld och förtryck kopplat till utlandsvistelse (ALLM 2021/334)
- Även arbete inom andra myndigheter och organisationer är relevanta för kartläggningen av våld mot män i nära relationer:
- Barnombudsmannen återrapporering av regeringsuppdraget om barn och ungas uppväxt- och levnadsförhållanden och risk för att involveras och utnyttjas i kriminalitet 2025
- Myndigheten för delaktighets (MFD) uppdrag att utarbeta metodstöd till statliga myndigheter respektive kommuner för deras systematiska arbete med att förebygga, upptäcka och motverka våld bland barn och unga med funktionsnedsättning (S2023/01528)
- Myndigheten för delaktighets (MFD) En kartläggning av stödmaterial uppmärksamma våldsutsatthet och våldsutövande bland personer med funktionsnedsättning (2024:16)
- Myndigheten för delaktighets (MFD) uppdrag om fördjupad kartläggning av hedersrelaterat våld och förtryck mot personer med funktionsnedsättning (S2023/02178)
- NCK:s uppdrag om nationellt telefonstöd till våldsutsatta män respektive transpersoner (A2021/02054)
- NCK:s rapport Slutredovisning av regeringsuppdrag: Nationellt telefonstöd till våldsutsatta (A2021/02054)
- SKR:s rapport Socialtjänstens stöd till våldsutsatta vuxna Lärdomar från individbaserad systematisk uppföljning, SU-Kvinnofrid 2021–2023
- Stiftelsen Allmänna barnhusets rapport: Mer utsatta än andra – om våld och övergrepp mot barn med funktionsnedsättningar En fördjupning från studien ”Unga, sex och internet efter #metoo”

SUMMARY

This report analyses the need for measures targeting men who have been or are at risk of becoming a victim of domestic abuse. In the report, we present the prevalence of male victims of domestic abuse. We propose measures geared specifically towards the target group and relevant professional groups, as well as measures for future knowledge development.

In its appropriation directions for 2023, the Swedish Gender Equality Agency was tasked with “mapping the prevalence of male victims of domestic abuse and analysing the need for various interventions, such as sheltered housing for men who have been or are at risk of becoming a victim of domestic abuse.” The prevalence of male victims of domestic abuse¹⁷⁵ is a relatively unexplored area. As a result, there is a lack of in-depth knowledge about their need for and access to support and protection. There is also a lack of in-depth knowledge about how society can try to prevent men from being at risk of experiencing domestic abuse. According to a survey by the Swedish National Council for Crime Prevention (Brå), 11.7 percent of men aged 16 to 84 experienced domestic abuse in 2022.¹⁷⁶ Men who are the victims of domestic abuse are primarily subjected to psychological violence,¹⁷⁷ but physical violence and sexual violence also occur. When men are subjected to sexual violence, it mainly occurs in same-sex relationships.¹⁷⁸ In its work, the Swedish Gender Equality Agency used a variety of data collection methods. To map the prevalence, we used existing sources, primarily from Brå. We compiled a knowledge overview focusing on the experiences, perspectives and interventions of male victims of abuse. We also conducted an interview study with male victims of abuse, and interviews with professionals who encounter such men.

As a group, men are heterogeneous. It is therefore important to consider the context in which domestic abuse against men is perpetrated. For example, some boys and young men are subjected to honour-based violence and oppression, but this can be difficult to detect as they may also be perpetrators of violence. Another example is that men in same-sex relationships are subjected to a high degree of sexual and physical violence, while men in heterosexual relationships are mainly subjected to psychological violence. However, research shows that men who are abused often use violence themselves in their intimate relationships.¹⁷⁹ A Swedish population study shows that 64 percent of men who reported being abused also reported using violence themselves.¹⁸⁰

Prevailing norms and perceptions in society about what it is to be a man in according to society have been present in this survey, both among the men interviewed and through how professionals relate to them. A fear of being ridiculed for seeking support and help for their vulnerability, it can prevent them from seeking support, as the victim role does not fit into the image of what a man is in the eyes of society. In other words, the shame of being a victim of abuse prevents men from seeking help, but so does the fear of not being believed, a fear which sometimes comes true.¹⁸¹

¹⁷⁵ Swedish Government (2023)

¹⁷⁶ Brå (2024 a)

¹⁷⁷ National Centre for Knowledge of Men's Violence Against Women, NCK (2025)

¹⁷⁸ Brå (2025 g)

¹⁷⁹ Nybergh, L. (2013)

¹⁸⁰ Nybergh, L. (2013)

¹⁸¹ Skillmark, M. et. al (2025)

However, when professionals understand that men are seeking support for abuse, they usually receive the support and protection they need. In NCK's interview study, in cases where healthcare workers learned that men were abused, there are several good examples of men being believed and receiving support and help, even though the sample size was small.¹⁸² The men included in SKR's report on the "SU-Kvinnofrid" project also receive, on average, the same number of interventions per case as women.¹⁸³ This suggests that men receive help when they seek support.

One explanation for why men are less likely to seek support when they experience domestic abuse is that men and women are expected to act differently based on their gender. From an early age, girls are encouraged to talk about their feelings and worry about how others feel.¹⁸⁴ Girls are also expected to be able to express their emotional needs, which makes it easier for those around them to understand what they need. Boys do not face the same expectations and therefore do not get to practise expressing their feelings or worrying about how others feel.¹⁸⁵ As a result, men are less aware than women of the support available to them.¹⁸⁶

Globally and in our society, there is a culturally idealised image of what masculinity is and should be that many men aspire to. This is known as hegemonic masculinity.¹⁸⁷ Sociological studies describe hegemonic masculinity as important to men, regardless of whether they live up to it or not. Men who commit abuse are a small group and do not represent all men, but it is important to understand the link between abuse and harmful masculinity norms in order to best prevent abuse. Men's experiences of domestic abuse should be viewed in the light of the patriarchal structures that exist in our society. Women's violence against men, which is mainly psychological, can contribute to reproducing the hierarchy between men.¹⁸⁸ Studies show that men find it difficult to identify themselves as victims of abuse.¹⁸⁹

Breaking the link between harmful norms and masculinity is fundamental to enabling men to show vulnerability and to creating conditions for them to talk about any experience of abuse. By creating conditions for boys to learn to talk about their feelings and to consider and worry about how others feel, the risk of destructiveness, violence and psychological suffering can be reduced, both for themselves and for those around them. The mapping shows that men often lack someone to talk to. Several of the professionals highlighted men's need to talk, not primarily about violence, but about what they are facing in life, such as divorce, custody disputes, loneliness or depression. In interviews with professionals at clinics, where the majority of those seeking counselling are boys and young men in heterosexual relationships, it emerges that the main reason they made contact was their own violent behaviour or to talk about their feelings. Even men who are not at risk of being abused seek counselling. Men want to be able to talk to someone about their feelings and thoughts and to find their place in society. In interviews with professionals conducted by the Gender Equality Authority, support services aimed at adult men highlight a need among men to be able to better manage their mental ill health – "to learn to identify these open wounds in oneself," as one of the interviewed professionals puts it. Many men's

¹⁸² NCK (2025)

¹⁸³ Swedish Association of Local Authorities and Regions, SKR (2024)

¹⁸⁴ Thomsson, H. et. al (2012)

¹⁸⁵ SKR (2018)

¹⁸⁶ Suicide Zero (2023)

¹⁸⁷ Connell (2008)

¹⁸⁸ Nybergh et. al (2016)

¹⁸⁹ Skillmark, M. et. al (2025)

shelters do not work primarily with men's experiences of abuse, but rather with how men can cope with life, especially in times of adversity. Men's mental ill health is a serious issue, and its ultimate consequence is suicide.

Support services need to set low thresholds, and there must be awareness of men's vulnerability to domestic abuse throughout the country. NCK's helpline for men serves an important role as a first point of support and as a guide in cases where men need help from society.

The Swedish Gender Equality Agency's recommendations:

- Develop efforts to systematically ask about abuse within the framework of the health promotion mandate that many actors who engage with young people have, for example in school health services and in assessment documentation in preparation for compulsory military service. Assign the relevant actor or authority to implement this.
- Systematically ask questions about abuse (both victimisation and perpetration) to both parents at maternity and child health centres. This should be assigned to a relevant actor in the healthcare system.

Assignment for the National Agency for Education:

- Include a goal of demonstrating knowledge of universal violence and abuse prevention in the curriculum for preschool activities. The teaching of this intended learning outcome should include social and emotional training aimed at helping boys and girls learn to create the proper conditions for healthy and safe relationships. The assignment should be carried out in collaboration with the Swedish Gender Equality Agency.
- In order for teachers to be able to teach about sexuality, consent and relationships, gender equality with a focus on the sixth gender equality policy sub-goal¹⁹⁰ needs to be included in teacher training. Understanding and knowledge of gender equality are fundamental to teaching about consent and relationships. The National Agency for Education should be tasked with implementing this in compulsory school teacher training.

Assignment for the Family Law and Parental Support Authority (MFOF):

- Design appropriate parental support programmes based on knowledge of abuse prevention work with a gender-changing approach.
- Design a targeted parenting support programme based on in-depth knowledge of honour-based violence and oppression.

Assignment for the National Board of Health and Welfare:

- Develop appropriate training programmes aimed at social services that encounter men and women who are victims of abuse, as well as perpetrators of abuse. The training programmes should include in-depth knowledge of the area of men's violence against women and be based on an understanding that violence and abuse are an expression of structural inequality.¹⁹¹ It should also provide specific knowledge in the following areas:

¹⁹⁰ Men's violence against women must stop

¹⁹¹ Istanbul Convention (2011)

1. honour-based violence and oppression
2. domestic abuse, including, men's exposure to violence in intimate relationships.
3. prostitution and human trafficking for sexual purposes
4. Sexual violence

These training programmes should provide the specific knowledge necessary to provide the right support to victims of abuse and to prevent both men's violence against women and domestic abuse, along with all its manifestations. The assignment should be carried out in collaboration with the Swedish Gender Equality Agency.

- Map the need for sheltered housing for boys and men who have been or are at risk of becoming a victim of honour-based violence and oppression.
- Map the need for sheltered housing boys and men with disabilities who have been or are at risk of becoming a victim of domestic violence or of honour-based violence and oppression. The assignment should be carried out in collaboration with the Swedish Agency for Participation (MFD).
- In collaboration with the Swedish Gender Equality Agency and Brå, map how men's mental ill health is linked to violence and abuse (both victimisation and perpetration). This includes men's violence against women, domestic abuse and honour-based violence and oppression, prostitution and human trafficking for sexual purposes, as well as men's violence against themselves in the form of, for example, substance abuse or suicide.

Assignment for the Swedish Gender Equality Agency:

- Develop targeted information for boys and young men who are at risk of being the victim of honour-based violence and oppression, for example in schools, after-school educare services, and school health services.
- Develop and distribute material to professionals with knowledge of boys' and men's vulnerability to abuse, with a focus on particular vulnerabilities, such as honour-based violence and oppression.
- Continue to be responsible for disseminating the employer's perspective on abuse and violence. By systematically asking about abuse and violence (both victimisation and perpetration), the workplace can refer people on to get the support and protection that a victim of abuse may need, or the support that a perpetrator needs to change their violent and abusive behaviour.
- In collaboration with the Office of the Ombudsman for Children, map and analyse the link between the use of social and digital media and boys' and men's mental health and experiences of abuse and violence. A special focus should be placed on the harmful effects of pornography.

Jämställdhetsmyndigheten | Vikingsgatan 3, 411 04 Göteborg
031-392 90 00 | info@jamstalldhetsmyndigheten.se | jamstalldhetsmyndigheten.se